

Naročnina mesečno
25 Din, za izuzem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENE

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate:
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

V radikalizmu

Gledano s stališča svetovne zgodovine ni nobenega dvoma, da je marksizem v nazadovanju. Socializem ni več moda. Tega se voditelji socialističnega marksizma menda tudi sami zavedajo. Čutijo, da njihova stara teorija, priti s pomočjo evolucije mirnim potom do cilja, ne vodi nikamor. V takem slučaju jih je zatekla dobro premišljena ponudba III. komunistične internacionale, naj se vsi marksisti združijo v enotno fronto. Socialističnim voditeljem je preostala trojna izbira, ne da bi se od katerekoli za sebe mogli kaj prida obožati: Ako se združijo s komunisti, jih bo njihov radikalizem v kratkem času odplaval na suho. Ako zveze ne sklenejo in ostanjejo tam, kjer so, bodo vsahnili med fronto radikalnega marksizma in antimarksisti. Tretja pot, za katero kažejo mnogo smisla zlasti socialistični voditelji v severnih deželah, je pa napadalna in brambna zveza z liberalizmom, da bi z njim združeni ohranili, kar se še ohraniti da. V tem oklevanju se vodstvo II. socialistične internacionale dolgo ni moglo odločiti, da bi sprejelo iz Moskve ponudbo roko. Po dolgih in burnih posvetovanjih v Parizu pod vodstvom francoskega socialističnega Joulhauxa so se dani vendarle sestavili odgovor, v katerem med drugim beremo, da je meritoran odgovor II. internacionale pravzaprav postal brezpredmeten, ker se je itak že več socialističnih sekcij, kakor v Franciji in v Avstriji, na lastno pest odločilo za skupno fronto s komunisti, medtem ko so ponekod drugod, kakor na Angleskem, Nizozemskem, v severnih deželah in na Češkem, takšno sodelovanje že v naprej odklonili. Iz odgovora je jasno razvidno, da se vodstvo II. internacionale ne čuti več kompetentno da se pogaja z Moskvijo, ker nima več svojih organizacij v oblasti. Enotnosti njenih vrst je razbita in tako bo končno vendarle III. internacionala, ki se bo s temi razbitinami okoristila in polagoma prevzela idejno in taktično vodstvo svetovnega marksizma.

V vseh pomembnejših akcijah, ki jih je v zadnjem času kjerkoli podvel marksizem, se že čuti prevladovanje vpliva in izrazito vodstvo komunistov. Omenimo naj le februarški upor v Avstriji, poskus v istem mesecu juristi vladati v Franciji, ponovni upori in začetki državljanske vojne v Španiji, vstaja v Amsterdamu, pa tudi v Mehiki, so v resnici drugi zmagovalci, kot pa kaže videz. Nobena izmed naštetih marksističnih akcij, ki jih zaznamujemo vse že v letošnjem letu, ne kaže niti sledu več o socialističnem verovanju, da bi potem mirne evolucije upali kdaj priti na oblast. Vsi ti upori so bile prave revolucije, ki so stale mnogo krvi, zamljene in izvedene popolnoma po boljševiškem vzorcu. Komunisti, ki so se dolga leta izogibali socialistov kot »izdajalcev proletariata«, so svojo taktiko obrnili. Prenehali so jih napadati frontalno, pač pa so se zarili v njihove organizacije, jih polagoma toda sistematično odtujili socialističnim voditeljem ter prekvasil z revolucionarno miselnostjo. Velik del v socialističnih vrstah organiziranega proletariata se je pri tem procesu oddaljil od marksizma in se pridružil drugim pokretom, revolucionarnejše levičarsko krilo pa išče opore in zaslome v Moskvi.

V tem procesu moramo iskati enega izmed glavnih vzrokov, da so se politična in socialna nasprotstva zlasti pri nas v Evropi v zadnji dobi tako zelo zaostrišla in zradikalizirala.

Drug vzrok poostrelega evropskega političnega življenja pa je nastoj fašizmov. To tembolj, ker se fašizmi po sredstvih in političnih taktikah ne ločijo bistveno od komunizma. Že davno je bilo rečeno, da bi se fašistične in narodno socialistične mase pod komunističnim vodstvom nič slabše ne počutile, zlasti, če se ve, da so se zelo številni med njimi »spreobrnil« na nacionalizmu direktno iz marksizma. Fašisti kakor komunisti ne priznavajo poleg sebe nobenega drugega socialnega ali političnega pokreta, oboji zahtevajo za sebe izključno in popolno oblast v državi. Enim in drugim je državna oblast in justica le orodje in izvršilni organ strankine volje. Oboji so enako zakletli sovražniki demokracije in slehernih, celo naravnih človeških in državljanskih svoboščin. Stranka, ali še bolje, vodilna klika v stranki je absoluten gospodar nad življenjem in smrtjo državljanov, kdor se slepo in popolnoma ne pokorja, je proglašen za sovražnika »razreda« ali »nacije«, oziroma države. Oba sistema sta v jedru brezbožna, ker obojujeta ali razred ali narod. Odtod tudi njuno absolutno neupoštevovanje človeka poedinca. Masa je vse, je bog, človek ni nič. Zato tolikšna trdota in neumljenost s človekom. Fašizem in komunizem pijeta človeško kri kakor vodo. Po tolikih in tolikih stotletjih kulture, civilizacije, napredka itd. nam svetost človeškega življenja pomenja manj kot v dobi popolnega barbarstva. Kje je stannje srednji vek poznal toliko umorov in ubojev iz političnega sovraštva kakor prosvitljena Evropa XX. stoletja! Kaj je bila španska srednjeveška inkvizicija, nad katero se še danes neki »prosvitljenci« vedno znova zgražajo, proti duhovnemu suženstvu, ki ga mora v mnogih državah trpeti sodobni človek, kaj proti neprestanim masnim procesom, ki so tako značilni za komunistične in fašistične diktature!

Prav zato je pa tudi borba med obema tekmečema tako brezobzirna in kruta. Oba obojujeta edino silo in se zato zatekajo predvsem k sili in nasilju. Nihče ne izbira v sredstvih. Drug drugega zasledujeta lovsko, krvoločno, kdor prevlada, ugledni nasprotnika z ognjem in mečem. Ta nečloveškost totalnih režimov je zanesla v naše evropske politične odnose tako divje manire, kakor jih že davno ni poznal svet. Ljudje se nič več med seboj ne razumejo in se niti nečejo več razumeti. Mesto duše in razuma govori zaslepljena strast in ultima ratio je postalo bodalo in revolver. Politični umori in atentati so nam postali že tedenska senzacija!

Vsako uvidi, da je sredi tolikšne politične razrvanosti položaj krščanstva zelo težak. Saj se radikalizem novodobnih totalističnih pokretov v prvi vrsti obrača proti Cerkvi, ker vidi

Dva slovanska brata, ki se ne ljubita

Beneš ponuja Poljski roko ...

Pogodba trajnega prijateljstva Čudna razkritja „Narodne Politike“ o nerazumljivi poljski trmi -

Praga, 26. nov. »Narodni Politika« je zaporedoma priobčila dva članka o odnosih Češkoslovaške do Poljske. Vprašanje češkoslovaških odnosov do Poljske je postalo zopet aktualno v dnevnih Gombosovega oblika v Varšavi in prav članki »Narodne Politike« dokazujejo, da je zopet aktualno danes. Drugi članek se namreč zaključuje s ponudbo Češkoslovaške Poljski, da bi se med obema slovanskima državama sklenila pogodba trajnega prijateljstva. Članek poudarja, da Češkoslovaška ne stavi te ponudbe morda iz strahu, ampak zato, ker je prepričana, da imata obe državi skupne interese. »Češkoslovaška ima čisto vest in hoče končno vedeti, ali in kdaj pojde vsaka država svojo pot, ali hoče Poljska danes in nezačleno stanje medsebojnih odnosov še podaljšati?« Pr. pogajanjih ne bo Češkoslovaška stavila vprašanj preštetih značaja.

Češkoslovaška hoče jasnost

Članki »Narodne Politike« so vredni torej vse pozornosti prav radi te ponudbe, naj bi namreč obe državi sklenili pogodbo trajnega prijateljstva. Pozornost vzbuja tudi dejstvo, da je oba članka ponatisnila »Prager Presse«, ki velja v političnih krogih za glasilo češkoslovaškega zunanjega ministrstva. Očitno torej stojimo pred novo pobudo češkoslovaške diplomacije, ki ima za svoj smoter, da končno razčisti odnose do poljske republike. Češkoslovaki so pripravljene pogajati se, seveda pod določenimi pogoji.

Beneš je že v svojem znanem ekspezuju dne 5. novembra 1934 pozval Poljsko k jasnosti. Poudaril je, da so tudi Poljski naglasili, da je bila poljska časopisna kampanja radi tešinskega vprašanja sicer krajnjega značaja; toda prav tako je dodal, da je v takšnih pojavih treba videti znamenja določne linije v poljski zunanji politiki. S to linijo bo treba v bodočnosti računati. Mirno je dr. Beneš dejal: »Z tega nastajajo za nas zgube, toda na drugi strani nastajajo za nas vsaj tako velike koristi, ki jih bo treba izkoristiti. Mi bomo pazili na prve in druge in bomo skušali vnesti podobne dogodke v politični račun.« Beneš je še omenil, da Čehoslovaki Poljski te politike ne zamerijo. Če pa Poljska gleda na svoje interese, mora prav tako tudi Češkoslovaška.

Beneš je že lani ponujal prijateljski pakt

Članki »Narodne Politike« vsebujejo nekatera prav senzacionalna odkritja. Tako na primer piše »Narodni Politika«, da sta se dr. Beneš in poljski zunanji minister Beck februarja 1933 v Zenevi razgovarjala o mednarodnem položaju in o medsebojnem sodelovanju. Dr. Beneš je takrat ponudil Becku sklenitev posebne prijateljske pogodbe. »Narodni Politika« trdi, da je dr. Beneš celo pred kratkim ponovno stavil to ponudbo v Varšavi. Češkoslovaška je imela za to ponudbo posebne vzroke: k temu je je nagibal razvoj v Nemčiji, a tudi približanje sovjetske Rusije k zapadni Evropi.

Medtem je prišlo na razorožitevni konferenci do spora med Francijo in Poljsko. Pakt štirih je to nasprotje še povečal, a obenem je nastala napetost med Rimom in Varšavo. Med Parizom in Varšavo je bilo razmerje tako, da bi ga lahko imenovali spor. Če danes Poljski očitajo Češkoslovaški, da

jih je ona takrat v boju zoper pakt štirih pustila na cedilu, odgovarja »Narodni Politika« na to, da Poljska sploh ni od njih zahtevala pomoči. Dejstvo je, da je tedaj ona nastopila samostojno, torej brez Češkoslovaške in brez Male zveze. Tedaj je nastal popoln prevrat v poljski zunanji politiki. Morda so v Varšavi računali, da bo Zveza narodov po izstopu Nemčije prišla ob vso veljavo, ali da bo boj na Daljnem vzhodu okreplil položaj Poljske, ali da bo Francija radi notranjega razkroja zgubila vpliv na Evropo.

Poljsko-nemški sporazum

Tako je prišlo 26. januarja 1934 do poljsko-nemškega dogovora. »Narodni Politika« omenja, da je Češkoslovaška podobno nemško ponudbo zavrnila in omenila, da se v tej zadevi ne more pogajati brez svojih prijateljev in Poljske. Nasprotno,

Poljska noče jamčiti za čsl. meje

Češkoslovaška je pristala na pobudo francoskih in sovjetskih državnikov glede vzhodnega pakta. Poljska je pakt zavrnila. V pismenem odgovoru francoski vladi je poljsko zunanje ministrstvo postavilo pogoje, da se sme vzhodni pakt nanašati samo na vzhodno Evropo, ker ne more Poljska jamčiti za češkoslovaške meje proti Madžarski. »Narodni Politika« nadalje očita Poljakom netaktnost, da so Gombosa sprejeli v Varšavi v istem času, ko so v Belgradu pokopavali kralja Aleksandra. Tedaj se je v Varšavi začela zopet časopisna gonja proti Češkoslovaški. Čehoslovaki so dobili vtis, kakor bi hoteli v Varšavi s to gonjo prevzeti svetovni tisk, ki je napadal Madžarsko zaradi sokrivde pri marseškem atentatu.

Orožje proti boljševikom

V svojih nadaljnjih izjavah podaja »Narodni Politika« ves povišni razvoj češkoslovaško-poljskih odnosov. Vzroki tega trenja so globoki. Poljski so sodelovali z Avstrijo in Nemčijo — tako se je Pilsudski boril na njuni strani — medtem ko so bili Čehoslovaki rusofili. Prvo trenje je nastalo zaradi tešinskega ozemlja. Čehoslovaki so bili proti vojaški zasedbi in sporazumno je bilo določeno, da

ko so se Poljski pogajali z Nemčijo, niso o teh pogajanjih obvestili Češkoslovaške. Iz nerazumljivih razlogov se je začela v poljskem tisku že nekaj dni pred podpisom poljsko-nemškega sporazuma gonja proti Češkoslovaški. »Narodni Politika« trdi, da se je zgodilo na pobudo poljskega zunanjega ministrstva.

Radi Tešina ...

Temu so sledili incidenti na Tešinskem; tudi za te meče list krivdo zna poljske oficierne kroge. Češkoslovaška vlada je takoj nastopila proti ljudem, ki so s svojim nekorektnim postopanjem vznemirili ljudstvo; kljub temu je Poljska izgnala 21 češkoslovaških družin. Dr. Beneš je Varšavi predlagal, naj bi se tešinski spor predložil Zenevi, ali pa naj bi se razsodil na podlagi arbitražne pogodbe iz leta 1925, ali naj bi o sporu sodil paritetni odbor. Varšava je vse te tri predloge odbila.

velesile razdelijo ozemlje med obe državi. Poljski očitajo Češkoslovaški, da ni pustila prevažati orožje čez svoje ozemlje, namenjeno Poljski, ki se je bojevala proti boljševikom. »Narodni Politika« odgovarja: »Prevoz orožja so ustavili v ostravskem ozemlju, kjer so tedaj dejansko vladali komunisti in centralna vlada v Pragi ni mogla izvajati svoje oblasti nad temi pokrajinami. Dejstvo je, da je pozneje vlada nastopila proti tem komunističnim organizacijam. Dejstvo je tudi, da sta se dr. Beneš in maršal Foch dogovorila glede prevoza orožja čez Češkoslovaško in da so češkoslovaška oblastva v smislu tega dogovora usmerila prevoz čez Slovaško, da bi komunisti v Ostravi ne mogli zaustaviti vlakov. List na dolgo popisuje dolo uspešnega sodelovanja češkoslovaškega in poljskega zunanjega ministrstva po podpisu prijateljske pogodbe v letu 1922. Poljska in Češkoslovaška sta se v Zenevi stalno podpirali ob najrazličnejših priložnostih. Dr. Beneš se je celo odpovedal sedežu v Svetu Zveze narodov v prid Poljske. Dokler sta sedela v poljskem zunanjem ministru Skirmunt in Zaleski, je bilo sodelovanje med obema državama prav prišerno. Preobrat je nastal, ko se je pojavil na pozorišču polkovnik g. Beck.

V kalnem ... Nemčija se pridno pripravlja, da zasede Posaarje in da znova udari po Avstriji, češ da je prilika ugodna

Pariz, 26. novembra. b. »Echo de Paris« objavlja dve originalni vesti glede delovanja nemških narodnih socialistov na obronkih države in sicer na posaarski in avstrijski meji.

Gled Posaarja pravi list, da je nemška vlada sicer prepovedala napadalnim četam, da se ne smejo prikazati v uniformi do 40 km dalje do posaarske meje. To se je tudi zgodilo. Toda francoske vojaške oblasti so opazile neprestana premikanja manjših skupin civilistov vzdolž posaarske meje. Končno je bilo dognano, da so to enostavno vojaki nemške redne vojske, preoblečeni v civil, pod poveljstvom oficirjev, tudi v civilu, ki so se naselili v skupinah po deset mož vse okrog Po-

saarja. Vrhovni poveljnih teh »civilistov« je polkovnik Hauptmann, generalstabi oficir armadnega zbora v Kasselu. Istotako so se nenadoma pojavili v Posaarju številni bivši vojaki in podčastniki redne vojske, ki so nekdanji službovali v Posaarju, nadalje člani varnostne policije. Francoske vojaške oblasti so mnenja, da imajo ti civilni vojaki in oficirji nalogo, da organizirajo bojne enice v primeru, da bi se Nemčija zavedala, da je treba plebsit pospešiti s kakšnim nasilnim ljudskim gibanjem.

Glede Avstrije pa trdi list, da je dobil od verodostojne strani v Londonu zanesljive informacije, da hoče Nemčija izkoristiti sedanji zamotani mednarodni položaj, v katerega so zapletene domala vse evropske države, da poskusi z novim udarom proti Avstriji. General Göring da po vesteh angleskih vojaških krogov razvija srdito propagando po Bavarskem, kjer so zbrani trije nemški armadni zbori. List trdi, da Nemčija celo spekulira z možnostjo, da bi Jugoslavija, če ji v Zenevi ne dajo zadoščenja, zapustila Zvezo narodov, kar bi zopet povečalo možnost za uspešen udar proti Avstriji, od koder je treba enkrat za vselej iztržiti italijanski vplive.

Kdaj sme ital. armada vkorakati v Avstrijo

Ustmena pogodba ali protektorat

Dunaj, 26. novembra 1934.

Izven vsakega dvoma je, da sta sklenili Avstrija in Italija ob priliki zadnjega uradnega bivanja zveznega kralja Schuschnigga v Rimu neke vrste pogodbo za zaščito avstrijske neodvisnosti. Pogodbo imenujejo v diplomatskem jeziku »accord verbal« (ustmena pogodba) ali kot se je napram meni izrazila vplivna politična osebnost v zveznem zunanjem ministru »ein mündliches Übereinkommen« glede načina, kako naj Italija brani avstrijsko neodvisnost in kdaj smejo italijanske čete vkorakati v Avstrijo v obrambo avstrijske neodvisnosti.

Ta »ustmena pogodba« je kratka in našteva štiri primere, kdaj bo italijanska pomoč potrebna in sicer:

1. Upor narodnih socialistov v Avstriji.
2. Nemčija napove Avstriji vojno in jo napade.
3. Vojna, v kateri bi Jugoslavija in Češkoslovaška nastopili skupno in prekoricali avstrijsko državno mejo.
4. Upor socialistov in komunistov.

V vsakem naštetih primerov smejo italijanske čete priti Avstriji na pomoč.

Potem takem bo le res, kar so namigavali po velikih svetovnih listih, da je Italija prevzela protektorat nad Avstrijo, kajti to, kar sem navadel zgoraj, ni nobena »ustmena pogodba«, marveč orotektorat v polnem pomenu besede.

Češkoslovaška izključena iz vzhodnega pakta, ker tako zahteva Poljska?

Zeneva, 26. nov. Tu pričakujejo povratek francoskega zunanjega ministra Laval, ki se je mudil v Parizu. Laval se je udeležil ministrske seje v soboto zvečer. Na seji je v prvi vrsti poročal o svojem delu za osnivanje vzhodnega pakta na novi podlagi. Francija je poslala Poljski noto, s katero odgovarja na njeno spomenico od 27. septembra v zadevi vzhodnega pakta. Ta nota ni bila objavljena in ostane tajna, kakor tudi ni bilo objavljeno besedilo poljske note. Kljub temu je znano, da je Francija v nekaterih vprašanjih popustila nasproti Poljski. Francija je iz svojega načrta za

v njej največjo oviro za razmah svojih zmotnih teorij. Toda ravno v teh viharjih časih katolicizem ne sme odstopati in tudi ne bo odpovedal! Bolj kot kdajkoli se je treba bojevati za duše in jih družiti v isti ljubezni in v istih žrtvah. Mislimo, da bo prišlo in da že prihaja spoznanje, da razmere, v kakršne je novodobno paganstvo pahnilo Evropo, niso več vredne človeka in njegovega človeškega dostojanstva. Saj smo končno le vsi ljudje in mora biti v naših središčih prostor še za kaj drugega, kot za sovraštvo. Mislimo, da si ljudje ne žele ničesar bolj, kot pravice in miru in da se mimo te neprestane gonje strasti v človeških središčih še tem bolj budi želja po izmirjenju, kakor ga oznanja krščanstvo z naukom o bratstvu med ljudmi in skupnim Očetom v nebesih. Mase so največkrat nahujskane in zapeljane, toda težko bo najti človeka, ki ne bi bil v duhu svoje duše vendarle bolj dostopen za krščanski evangelij ljubezni kakor za evangelij sovraštva, ki veje iz novodobnih poganjskih pokretov.

Pri zadnji komunistični revoluciji v Španiji se je pripetil značilen dogodek. V kraju Benibire, province Leon, so vstali oklicali sovražne, razbili vse, kar jim ni ugajalo, in nazadnje za-

žgali še cerkev. Le eno je bilo rešeno: kip Sveta Jezusovega. Predno so revolucionarji zažgali cerkev, so odnesli kip na trg, ga postavili na kup kamenja in nanj pritrili desko z napisom: »Christo rogo, a te respetamos por ser de los nuestros — Rdeči Kristus, Tebe spoštujemo, ker Ti spadaš k nam!« Komu se ne bi ob tem dogodku vzbudilo v srcu globoko usmiljenje z nevednimi, nahujskanimi ljudskimi množicami. Kolika tragika človeških sreč! Kristus spada med nje! Prva naloga Cerkve v Španiji in po vsem svetu mora biti, da se tem ljudem približa, ki so v svojem jedru velikokrat mnogo bližje krščanstvu, kakor zunanji videz da slutiti. S polnim razumevanjem za njihove potrebe in čustva se mora zanje zavzeti Katoliška akcija in se njim miselnosti prilagoditi tako daleč, kolikor je z načeli krščanstva še združljivo. Toda s silo zadušeni komunistični upor ali komplot še bore malo pomenja. Vzroki nezadovoljstva ljudskih množic so globlji. Najpreje je treba te vzroke s pravičnim delom in ravnanjem odstraniti, potem šele bodo mase dovzetne tudi za besede ljubezni. Radikalizem sovraštva in nasilja more ozdraviti samo radikalizem pravice in ljubezni. Drin.

Po naši pritožbi v Ženevi

Priprave za bitko

Tabor miru in reda proti taboru revizionistov

Spomenica bo danes izročena

Pariz, 26. nov. AA. Jugoslovanski zunanji minister Bogoljub Jevtić se je dolgo razgovarjal z jugoslovanskim poslanikom v Parizu g. Spalajkovičem. Pred svojim odhodom v domovino je dal g. Jevtić še poslednja navodila glede izročitve in objave jugoslovanske spomenice, v kateri bodo obrazloženi rezultati preiskave in okoliščine, v katerih se je izvršil marsejski atentat. Ta atentat je bil, kakor »Petit Parisien« izrečno pravi v zvezi s tem poročilom, naročen in smoteno izpeljan. Ta obtožba bo še dopolnjena z dokumenti, ki jih je preteklo noč prinesel poseben kurir. Spomenica bo izročena glavnemu tajništvu in izročena listom v torek zvečer.

Nameni Italije

Rim, 26. nov. b. V tukajšnjih političnih krogih se trdi, da bo 3. decembra, ko se sestane Svet Zveze narodov k rednemu zasedanju, če ne nastopijo nepredvidene težave, popolnoma končano delo odbora treh za pripravo saarskega plebiscita. Pri tem se poudarja, da se bo diskusija o jugoslovanski spomenici pričela takoj, ko se konča v Svetu Zveze narodov prenos saarskega vprašanja, s čimer se ne bi nepredvideni dogodki nepričakovano poslabšali procedure, po kateri mora Zveza narodov razpravljati o vprašanju odgovornosti za marsejski atentat. Italijanska vlada ni samo izjavila, da je pripravljena podpirati madžarski predlog, temveč tudi zahteva, da se obtožba Jugoslavije ne vzame kot glavni temelj za diskusijo, temveč da Svet Zveze narodov prouči ves problem terorizma, v katerem so udeležene razne emigracije. »Giornale d'Italia« pravi, da namerava italijanska vlada v Ženevi zahtevati, da se prouči vsa teroristična dejanja, tudi ona, ki so bila naperjena proti fašistični Italiji od antifašističnih emigrantskih organizacij, ki so poskušale že večkrat z atentati na šefa italijanske vlade Mussolinija.

Italija ne bo izročila Pavelića

Tarin, 26. nov. TG. Francosko zahtevo o izročitvi Pavelića in Kvaternika, ki sta osumljena, da sta soudeležena pri marsejskem umoru, je danes tukajšnje apelacijsko sodišče zavrnilo. Imenovana torej ne bosta izročena francoskim sodiščem. V tem smislu bo jutri italijanska vlada odgovorila francoski.

Francija naj pristopi k Balkanskemu sporazumu

Zeneva, 26. nov. c. Zanimanje za potek razprave o vlozi jugoslovanske note se je danes nekoliko preneslo iz Ženeve na druga tirišča. Kot dejstvo se je izvedelo samo to, da bo še danes popoldne ali jutri zjutraj jugoslovanski zunanji minister Jevtić vložil pri tajništvu obsežen memorandum z dokazilnim materialom. Memorandum sam bo obsegal 46 strani, 16 strani pa bodo obsegali dokumenti.

Snoči pa sta iz Ženeve nenadoma odpotovala v Pariz Titulescu in Ružič bej. Oba državnika sta odpotovala v Pariz zato, da se s francosko vlado pogajata o vseh okoliščinah debate, ki se bo razvila v Ženevi o priliki obravnave jugoslovanske note. Oba državnika sta obiskala Lavala in Flandina, Turški zunanji minister Ružič bej je predlagal ob tej priliki Lavalu, da naj Francija pristopi k balkanskemu sporazumu in sklene z vsemi balkanskimi državami obširno skupno zaveziško pogodbo, ki naj v Sredozemlju zagotovi Franciji tisto premoč, kakor jo ima že v srednji Evropi. O tej turški demarši v Parizu se splošno misli, da se hoče tudi

turška na vsak način zavarovati pred italijansko politiko v sredozemskem bazenu. Turčija namreč nikakor ne more dopustiti, da bi se Italiji dovolilo, da po svoje obravnava razne probleme v Egejskem morju, ne da bi za to Turčiji zagotovila, da se ne bo dotikala njenih pridobljenih pravic na sirske obale. Sicer je v tem oziru gotovo, da bo Grčija podpirala Turčijo, vendarle pa hoče Turčija ob času, ko se že govori o vzhodnem paktu, pokreniti vprašanje, da naj Francija garantira tudi mir v sredozemskem svetu, kakor ga že hoče garantirati na poljskoruski meji.

Tako je bil danes v Ženevi samo jugoslovanski zunanji minister, pa še on namerava v najkrajšem času odpotovati v Belgrad. Zjutraj je zapustil Ženevo tudi dr. Beneš, ki je odpotoval v Prago, pa se kmalu vrne v Ženevo.

Pariz, 26. nov. c. Nocojšnji »Temps« potrjuje, da sta se danes dolgo razgovarjala Laval in Tevlik Ružič bej o zblizanju med Francijo in državami balkanskega sporazuma. List pa pravi, da se bodo razgovori te dni še nadaljevali in da ni izključeno, da bo kmalu podpisana zaveziška in prijateljska pogodba med Francijo in Turčijo.

Kolebanje Avstrije

Pariz, 26. nov. AA. Nenadni obisk g. Gömbösa v Avstriji ni zbudil v pariških listih nikalnih komentarjev. Listi so objavili edino Havasovo poročilo z Dunaja, ki hkratu tolmači omenjeni obisk madžarskega predsednika vlade. Novi Gömbösov prihod v Avstrijo, ki ga ni nobeno poročilo napovedalo za te dni, kakor tudi koincidenca z začetkom kočljive faze v razmerju med Jugoslavijo in Madžarsko, sta morala obrniti pozornost političnih krogov na zvezo med tema dvema dejstvi. Avstrijski uradni krogi skušajo zmanjšati pomen tega obiska, ker Avstrija, kakor vse kaže, ne želi s svoje strani povzročiti, da se dosedanja napetost v srednji Evropi še poveča.

Havas zaključuje svoje poročilo: Ali nima morda Gömbös, ki je dobil v svoji zahtevi po najnem postopku v Ženevi podporo Italije, upanje, da bo Avstrijo pripravil do sličnega stališča? Ali ne ustvarjajo določbe rimskega pakta za Avstrijo nekih obveznosti te vrste? Ni dvoma, da določa rimski pakt med tremi podpisniki skupna posvetovanja, ki bi se imela izvršiti vslede, kadar bi se enemu izmed podpisnikov to zdelo potrebno. Toda tudi če dopustimo to možnost s strani tega ali onega podpisnika pakta, je od posvetovanja pa do skupnega nastopa še zmerom velik korak.

Drzna zahteva Madžarske: Dr. Beneš naj odstopi

Zeneva, 26. nov. TG. Madžarski delegat Eckhardt je nocoj poslal tajniku Zveze narodov, Avenolu, pismo, v katerem pravi, da bi bil pametno, če bi Beneš odstopil od predsedništva Sveta Zveze narodov, dokler se bo ta pečal z jugoslovansko pritožbo. Češkoslovanski zunanji minister je namreč s tem, da se je pridružil jugoslovanski pritožbi, postal stranka v nastalem sporu in torej ne more biti predsednik razsodišča.

Gömbös še na Dunaju

Dunaj, 26. nov. b. Avstrijski zvezni kancler in madžarski ministrski predsednik Gömbös sta imela včeraj dolgo konferenco v navzočnosti ministrov Stockingerja in Burescha. O tej konferenci ni bilo izdano nobeno poročilo. Zanimivo je tudi za današnji dunajski tisk, da daje o tem sestanku le zelo kratke informacije.

Kako bo Zveza narodov postopala?

Mednarodna pogodba proti terorizmu in teroristom

Zeneva, 26. nov. c. Večina delegatov je danes zapustila Ženevo. Nekateri so javno izražali svoje nezadovoljstvo nad tem, da tajništvo vsaj teden dni prej ne objavi, da je zasedanje sveta odloženo. Sklenjeno je bilo, da mora v bodoče tajništvo vsaj pet dni prej objaviti vsako spremembo dnevnega reda.

Kakor poroča dopisnik pariškega večernika »Intransigent« svojemur listu, bo glavno delo zasedanja dne 3. decembra posvečeno pretežno posarskemu problemu. Nato bo glavni tajnik Zveze narodov zaprosil svet, da se sestane na tajno sejo, na kateri bo nato obravnaval zahtevo madžarske vlade, da takoj začne z obravnavo jugoslovanske vloge. Na tej seji bo nato svet sklenil, da na javni seji minister Jevtić in madžarski delegat obrazložita stališče svojih vlad, kakor bo svet izjavil, da je nemogoče, da zavzame takoj stališče sprito tolikega materiala, ki bo predložen, in bo odredil, da se podrobna razprava preloži na januarsko zasedanje Sveta Zveze narodov. Isti dopisnik sporoča tudi svojemur listu, da bo jugoslovanska delegacija predložila svoj memorandum tajništvu šele utri zvečer v torek, ali pa v sredo zjutraj. Ves memorandum je treba še prevesti v angleščino.

V krogih, ki so zelo blizu tajništva, se že go-

vori o sankcijah, ki jih bo morala izvajati Zveza narodov proti krivcem. Splošno se govori, da bo Zveza narodov predlagala, da se med državami članicami Zveze narodov podpisše mednarodna konvencija proti terorizmu. Izvedelo se je, da je v tajništvu že začel delovati poseben odbor pravnikov, ki naj v najkrajšem času izdela osnutek te konvencije. V to konvencijo bi se vnesla takozvana »belgijska klavzula«, ki pravi, da morilec vladarjev ne morejo uživati ugodnosti političnih zločincev in da jih mora zato vsaka država predati državi, ki to zahteva. Poleg tega bi se v konvencijo spravile obvezne določbe glede mednarodnega sodelovanja policije. Vsa tozadevna notranja zakonodajna posameznih članic bi se naj izpopolnila tako, da bi policije skupno nemoteno zasledovale teroriste.

Misli se, da bi Jugoslavija pristala na zadoščenje te vrste, madžarska vlada pa bi bila nekoliko oproščena, ko izjavlja da za sodelovanje madžarskih uradnikov in teroristov v Janka Pustni ni nič vedela in da se je vse to vršilo izrečno proti njeni volji. Po tej konvenciji bi zadela vsa teža odgovornosti in tudi posledice vse te uradnike, ki bi se morali zagovarjati po določbah konvencije proti terorizmu.

Papen je bolj odkrit

Dunaj, 26. novembra. b. Nemški poslanik na Dunaju von Papen je govoril včeraj pred spomenikom padlim nemškim vojakov. V tem govoru je poudaril, da so se Nemci otreli lažnjivega pacifizma, katerega glavni cilj je, da še dalje ohrani sedanje stanje, ki lahko dovede do najhujših posledic, ker ne vodi računa o željah in upravičenih zahtevah 10 milijonov Nemcev. Nemčija se mora zavedati svoje moči in zahtevati v svetu ono mesto, ki ji pripada.

Göbbelsovi pokloni Franciji

V Parizu trdijo, da je vse skupaj le hinaščina

Pariz, 26. novembra. c. Ves Pariz je danes v znaku odnevo, ki so jih izdale včerajšnje drzne izjave ministra dr. Goebelsa v berlinskem Sportpalastu. Dočim nekateri levičarski listi skušajo zaznamiti nemško zaskrbljenost, ki ne temelji najbrž na iskreni želji po miru, temveč najbrž na težkem gospodarskem stanju Nemčije, zamerjajo desničarski listi nekoliko, da je ravno nemški propagandni minister moral povzdigniti svoj glas, da izrazi veselo vest o nemški miroljubnosti vsemu svetu. To dejstvo pride še bolj do izraza, ker se je danes izvedelo, da je nemška cenzura prepovedala, da bi se pisalo o izjavah, ki jih pred enim tednom dal francoskim levičarskim bojovnikom Hitler sam. Ko je sobotni »Figaro« pisal o tej cenzuri govorov kanclerja Hitlerja, je bil v Berlinu naplajen.

Se isti dan pa se je v francoskem parlamentu zgodilo še nekaj, kar dobro osvetljuje razpoloženje, ki vlada v Franciji o nemških izjavah miroljubnosti. Znanil poznavalec Nemčije in nemških oboroževalnih načrtov Franklin-Bouillon se je v hodnikih zbornice dejansko spopadel s poslancom Gay-

jem, ki je v Berlinu obiskal Hitlerja in od njega dobil znano izjavo. Franklin-Bouillon očita Goyju in francoskim bojovnikom, ki jih vodi Gay, da s takimi izjavami samo begajo francoski narod, ko mu zakrivajo dejansko razpoloženje, ki vlada v Nemčiji. Franklin-Bouillon je namreč mnenja, da Nemčija s svojimi izjavami nikakor ne misli iskreno, marveč hoče le streči oklep izoliranosti, ki jo danes tiče mirno k tlom.

Papen je bolj odkrit

Dunaj, 26. novembra. b. Nemški poslanik na Dunaju von Papen je govoril včeraj pred spomenikom padlim nemškim vojakov. V tem govoru je poudaril, da so se Nemci otreli lažnjivega pacifizma, katerega glavni cilj je, da še dalje ohrani sedanje stanje, ki lahko dovede do najhujših posledic, ker ne vodi računa o željah in upravičenih zahtevah 10 milijonov Nemcev. Nemčija se mora zavedati svoje moči in zahtevati v svetu ono mesto, ki ji pripada.

Nerazumljivo ogorčenje

G. Stanku Lebnu je v današnjih že itak ne posebno veselih dneh popolnoma in do kraja zagrenil življenje »Slovenec«. V zadnji številki »Sodobnosti« nam popisuje, kako ga gnjev in stud prijemlje, če pomisli na hinavščino in licemerstvo »Slovenca«. Strašno, ki se je zgodilo, je v tem, da je »Slovenec« ob priliki debate o sprejetju boljševikov v Z. N. zavzel stališče proti sprejemu. G. S. L. vidi v tem »ogabno licemerstvo«, kajti, če bi se na moralno rešeto vzele ostale države članice Z. N., bi ženevska palača ostala malodane prazna. Konkretno omenja pisec protiboljševsko ofenzivo na samem ruskem ozemlju, ki so jo podpirale velesile, omenja fašistično Italijo, ki ni demokratska država, in Avstrijo, o kateri »Slovenec« piše »tako mlo in dobrohotno prizanesljivo«.

Ako g. S. L. redno prebira »Slovenca«, bo poleg grehov, ki jih on pozna in navaja, lahko razbral še mnogo hujše očitke, ki jih je »Slovenec« naslovil na omenjene in tudi druge države članice Z. N. Kako malo so odločujoče sile skrupulozne in da res veliko ne dajo na pravne in moralne pomisleke, je najbolj viden dokaz v tem, da so proti duhu in besedilu pakta Z. N. sprejele v svoj krog sovjetsko Rusijo. To uvidi in nam bo gotovo pritril tudi sam g. S. L. Toda prav tako zopet ne bo mogel zanikati, da dosedaj še nobena država, ki se je potegovala za sprejem v Z. N., ne po vsem svojem ustroju, ne po svojem bistvu ni tako malo odgovarjala stavljenim pogojem, kakor boljševiška Rusija. Danes imamo že celo vrsto držav, ki so uvedle diktatorski režim v tej ali oni obliki in ki so se vseeno članice Z. N. Gotovo to ni v redu. Toda ob svojem sprejemu so vse te države bile demokratsko vladane, tudi Italija, tudi Avstrija. Pozneje so nekatere svoj režim spremenile — ponekod se je to zgodilo tudi s svobodnim pristankom ljudstva —, druge so zapadle v fašizem in druge blodnje sisteme, — toda z nasilji in krvoproliči sovjetskega komunizma se ne bodeen še tako krvav režim, niti v zgodovini ne da primerjati. Boljševiška strahovlada s svojim večnim ubijanjem nedolžnih ljudi, kar gre v stotine in milijone, s ciničnim teptanjem najosnovnejših človeških pravic, da n. pr. ne smeš živeti po svoji veri, z brezobzirnim gazenjem narodnostnih pravic — vse to označuje politični režim, ki ni več človeški in zato tudi še v takšno Z. N., kakor je z vsemi napakami in »pogreški«, boljševizem ne spada. Naj mar sedaj oni tri e židje, ki so jih boljševiki poslali v Ženevo, razsojajo drugim narodom n. pr. o varstvu njihovih narodnih manjšin? Katero merilo bodo pri tem vzeli, svoje, boljševiško? Čudimo se le temu, zakaj se razni simpatizerji z boljševizmom v polemiki z nasprotno stranko nikdar ne spuste v podrobnosti in ne skušajo overiti tako silnih očitkov, ampak skušajo neprijetno zadevo kar mimogrede, če le mogoče, molče preiti.

Nadalje nam g. S. L. odkriva, da je švicarski delegat zato nastopil proti sovjetom, ker stoji za njim švicarska armada oziroma Nemčija, ki se je

s sovjeti skregala. Potemtakem je »Slovenec« prav za prav tem tistem nasledel, ko se je tudi obrnil proti boljševikom. — Da je v Švici mnogo germanofilov, ni nobeno odkritje, saj je skoraj tri četrtine Švicarjev Nemcev, kdo bi jim zameril? Toda naj nam pove potem g. S. L., komu so nasledele druge države, ki so tudi glasovale proti, kakor Irska, Portugalska, Nizozemska in druge, ki bi brez dvoma imele več trenutne koristi, ko bi sledile politiki ostalih velesil. Ali g. S. L. izključuje že prav sleheri moralni ali idejni nagibi v javnem življenju?

Ostale pripombe, ki jih g. S. L. v zvezi s temi svojimi dognanji navezuje na svojo polemiko, so tem bolj deplasirane, čim bolj razodevajo sposobnost Crocejevo miselnost. »Zbeganost, zadrežje in brezglavost« vidimo samo v Lebnovi polemiki, ki že dolgo očividno ne ve, kam bi se posadil s svojim svobodomiselnostvom: ali v radikalizem (da rabimo njegovo izrazoslovje), ki ga (zopet po njegovo) predstavlja marksizem, pa tudi fašizem, dodamo še mi, ali pa v demokracijo, ki danes ta dan, če po njegovo merimo sile, dejansko predstavlja konservativno miselnost. Tu je, g. Leben, jedro problemov, toda ne za katolicizem, ki ima čisto svoje opredeljene stališče med fašizmom in med marksizmom, pač pa za svobodomiselnost, ki je obviselo v zraku in s svojo preživelo miselnostjo ne ve, ne kod, ne kam.

Pripovedovanje, da se je »Slovenec« žele zadnje čase nekako zatekel k demokraciji, je iz trte zvito. »Slovenec« je demokracijo zastopal mnogo prej, kakor daleč sega spomin g. S. L. Res je pa grajal tudi na demokracijo, kar je po svojih načelih mislil, da ni prida na njej. Dogmatične družabne oblike ni vsaj cerkev je ne pozna. Pač pa se katolicizem vedno odloča za takšen režim, ki daje največ jamstva za častni in posmrtni dobrotbit državljanov. Cerkev res ni pozdravila nastopa demokracije, toda ne, ker bi bila nasprotna državljanskim svobodam, kakor bi nam rad dopovedal Croce in za njim g. Leben, ampak ker je bila demokracija takšna, kakor se je pojavila razredna doktrina buržuazije. Pozneje je evoje meje razširila, odprla vrata tudi drugim silam in je šele kot taka postala tudi za katoličane sprejemljiva, kakor kaže tudi bivanje katoliških demokratičnih političnih strank. Radikalizma v dobri stvari ni Cerkev nikdar odklanjala, odklanja pa posledno vsak radikalni bodižer na socialnem, gospodarskem ali političnem polju, ki eni skupini ali enemu razredu prisvaja vse pravice in vse dobrine, vsem drugim pa jemlje pravico do enakega življenja in enakih svobod. G. Leben, ki je svobodomislec, naj se skuša brez tujih bergelj, samo z našo zdravo in bistro slovensko pametjo razgledati svobodno v svet, pa mu ne bo težko odkriti, da nimajo dandanes človeške pravice in svobodine ne v fašizmu, ne v boljševizmu in nikjer drugod tako močnih in doslednih zagovornikov, kakor v katolicizmu.

Dijaški pretepi v Pragi

Danes so bili sporni predmeti izročeni prosvetnemu ministru

Praga, 26. nov. b. Skoraj ves včerajšnji dan so bile v Pragi protinemške demonstracije. V zvezi z dogodki na nemški univerzi. Dijakom se je pridružilo tudi številno občinstvo, vsled česar je na več krajih prišlo do napadov na Nemce. Razburjene množice so napadle tudi izložbene okna trgovin in kavarn, v katerih se zbirajo Nemci. Zaradi tega je policija energično nastopila in razgnala demonstrante. Da prepreči nove demonstracije, je policija danes prepovedala vsako zborovanje in sprejeme po ulicah.

Nemški narodni poslanec dr. Baker je izjavil, da obžaluje včerajšnje in predvčerajšnje dogodke, ki so morali izzvati Nemce na odpor, kar sicer ne bi bilo potrebno. Izročitev univerzitetnih insignij bi se lahko izvršila na bolj časten način, ne pa, da se pooblasti navaden livar, da jih prevzame. Za nereda sta kriva Kramar in Striberny, ki delata na to, da uničita blagodejno češko-nemško sodelovanje in želita, da na Češkem zavladava popolnoma češki sistem.

Spor med dijaštvom nemške in češkoslovske univerze v Pragi je bil danes popoldne rešen na

ta način, da je nemška univerza izročila insignije, ki so dali povod dvodnevnim pobojem med dijači, zastopniki prosvetnega ministra, ki jih je odnesel v ministrstvo. Češkoslovska dijaštvo je nato napravilo velikansko demonstracijo po praških ulicah in je imelo na trgu sv. Vencelslava velikansko zborovanje, kjer so mu uradno sporočili, da se insignije nahajajo v rokah prosvetnega ministra. Dijaki so se nato mirno razšli.

Demonstracije na Dunaju

Dunaj, 26. nov. TG. V odgovor na protinemške demonstracije v Pragi se je danes zbralo okrog 600 akademikov pred dunajsko univerzo, kjer so začeli vpiti in posvati češkoslovske študente. Nato so dijaki odšli pred češkoslovske poslaništvo, kjer so mislili demonstrirati. Toda policija, ki je poslepje poslaništva zastražila, jih je takoj razgnala. Dijaki so se ponovno zbrali pred uredništvom dnevnika »Die Stundee« in »Der Tag«, ki sta znana, da sta od češkoslovske vlade sprejemala denarne podpore, ter so poskušali adreti v poslopje. Močni policijski oddelki so morali navaliti na dijake, da so jih razgnali.

Osebnosti

Belgrad, 26. novembra. Premesčeni so: za višjega davčnega kontrolorja 6. skup. k davčni upravi v Celju Fran Pirih, doslej v Šmarju pri Jelšah; za višjega davčnega kontrolorja 6. skup. pri davčni upravi v Ptuj Josip Sprah, doslej na Prevaljah; za višjega davčnega kontrolorja 6. skup. pri davčni upravi v Mariboru-okolica Josip Devetak, doslej v Logatcu; za davčnega inspektorja 6. skup. pri davčni upravi v Radovljici Alojzij Lazar, doslej v Murski Soboti; za davčnega inspektorja 6. skup. pri davčni upravi v Prevaljah Vinko Pinač, doslej v Radovljici; za višjega davčnega kontrolorja 6. skup. pri davčni upravi Ljubljana-mesto Fran Marinec, doslej v Litiji; za davčnega kontrolorja 7. skup. pri davčni upravi v Logatcu Davorin Blažan, doslej v Konjicah; za davčnega kontrolorja 7. skup. pri davčni upravi v Celju Alojzij Jagodič, doslej v Litiji in Matiji Pečkar, doslej v Kozjem.

Belgrad, 26. nov. m. S kraljevim ukazom je premeščen na poštobrojavni urad Maribor i. Franc Zehelj, poštni kontrolor VII. skupine v Meži, na poštobrojavni urad v Mežo pa je premeščen Ivan Jamnik, višji poštobrojavni kontrolor na poštne uradu Maribor i.

Z ukazom kraljeviskih namestnikov je postavljen za načelnika oddelka socialne politike in narodnega zdravlja pri hanksi upravi dravske banovine v Ljubljani dr. Ernest Mayer, zdravstveni inšpektor istega oddelka.

Današnje »Slovenske Novine« objavljajo vest, da se razveljavljata ukaza št. 109.030 z dne 7. novembra 1933, ki se nanašata na napredovanje iz VI. v V. skupino ravnateljev jetnišne Adolfa Arka v Ljubljani in Antona Hohnjeca v Mariboru.

Z odlokom finančnega ministra so imenovani: za davčnega uradnika VIII. skupine v Konjicah Stanko Vedlin, davčni uradnik v Kamniku, in za davčnega uradnika VIII. skupine v Murski Soboti Slavko Fajdiga iz Novega mesta, za pomožnega davčnega uradnika IX. skupine v Šmarju pri Jelšah Vladimir Berlot iz Brežic, za pomožnega arhivarja IX. skupine v Kranju Vinko Bežnik, pomožni arhivar iz Radovljice.

Zagrebska vremenska napoved: Večinoma jasno in stalno vreme, noči hladne, podnevi toplo. Dunajska vremenska napoved: Jasno vreme bo trajalo še naprej. Iz severovzhoda se približuje zvečanje oblakov.

Kovaška slavnost v Kropi 40 letni jubilej kroparske žebliarske zadruge

V soboto, 24. novembra so Kroparji in Kamnogoričani v Kropi praznovali velik, lep in pomemben praznik. Kropa in Kamna gorica sta v bratski vzajemnosti praznovali 40 letnico svoje zadruge. L. 1884 je bila v hiši Valentina Klinarja ustanovljena »Prva žebliarska in železnobitna zadruga v Kropi in Kamni gorici«. V teku 40 let je ta zadruga morala prebiti hude boje in prenesti mnogo žrtv, da je z uspehom in ponosom mogla v soboto praznovati svojo 40-letnico. Jubilejna slavnost kroparske zadruge pa se je vršila v ravno tistih prostorih, v katerih je pred 40 leti zadruga bila ustanovljena. Zadruga je namreč pred kratkim kupila bivšo Klinarjevo hišo ter v njej skupaj s konsumnim društvom napravila »Zadružni dom«.

Slavnosti se je udeležila vsa Kropa in Kamna gorica. Prišli pa so tudi prijatelji zadruge od drugod, tako da je ob pol 10 bila zbrana že velika množica ljudi pred prijazno cerkvico »pri kapelici«, v kateri je kroparski župnik g. Kanduž zapel: »Tebe Boga hvalimo«. Po zahvalni pesmi je stopil na prižnico ravnatelj Zadružne zveze g. Gabrovšek, kateri je z njemu lastno jasnostjo razložil pomen dneva za krščanske zadruške in javne delavce. Po sveti maši, katero je daroval župnik Kanduž, se je ob 11 dopoldne v častiljivem Zadružnem domu začel

občni zbor zadruge

Obe dvorani sta bili polni članstva in delavstva kroparske zadruge. Nad vso množico je plavalo slavnostno razpoloženje in z velikim razumevanjem so poslušalci sledili poročilom svojih funkcionarjev.

Občni zbor je začel zadružni predsednik gosp. Joža Solar, kateri je povdaril, da se je zadruga ustanovila 16. novembra 1884 prav v tej-le dvorani in da se je iz takrat usajenega malega drevesca v 40 letih razvilo močno drevo, katero je v blagor Kropi in Kamni gorici. Ob tem slovesnem trenutku je izrekel spoštovanje in hvaležnost sedaj živečemu rodu vsem mrtvim in živim ustanoviteljem, prijateljem in podpornikom zadruge. H koncu svojega lepega govora je pozdravil došle goste: od Zadružne zveze ravnatelja Gabrovška in dr. Basaja, starosta Jožeta Gostinčarja, tajnika Zveze industrijev g. Gorupja, tajnika JNZ gosp. Rozmana, zastopnika »Slovenca« g. Majeršiča, ki je prišel zastopati slično zadrugo tržičkih usnarjev, ter posebno dolgoletnega delavca v zadrugi gosp. župnika Oblaka. Nato je poročal, da ima zadruga sedaj 126 članov, in sicer 89 moških in 35 ženskih ter dve pravni osebi. Velika kriza je prizadela tudi zadrugo, toda zadružni odbor se je trudil, da ne bi članstvo preveč čutilo posledic povesod vladajoče brezposelnosti. Posrečilo se je članstvo obvarovati te nesreče tako, da noben član ni postal brezposeln. Zadruga je ustanovila svoje glasilo »Zadružar«, ki izhaja vsak mesec ter skrbi za čim ožjo vez med članstvom in vodstvom. Važen dogodek zadnjega časa je tudi to, da se je zadrugi posrečilo kupiti nekdanjo Klinarjevo hišo, v kateri je bila pred 40 leti zadruga ustanovljena. Prvo in drugo nadstropje je last zadruge, drugo pa je last konzuma.

Nato je v imenu nadzorstva poročal g. župnik Kanduž, da je nadzorstvo vestno opravljalo svojo nalogo in sodelovalo z načelstvom. Delovanje načelstva je bilo vseskozi vzorno. Edino, kar bi želeli, je, da bi se povečal promet. V tem oziru je načelstvo storilo vse, kar je moglo, toda to ni odvisno samo od dobre volje in naporov dela, ampak tudi od splošnih gospodarskih razmer. Glavna skrb načelstva in nadzorstva je bila, da bi zadruga čimprej prišla do večjih sredstev, ki bi bila njena, da bi tako postala neodvisna od tujega kapitala. To se more zgoditi samo na ta način, da se povišajo zadružni deleži. V tem oziru je danes na dnevnem redu predlog načelstva, naj se zadružni deleži povišajo na 30.000 Din za moške, na 15.000 Din pa za ženske. S tem, da si načelstvo upa s takim predlogom priti pred svoje članke, kar bi pred nekaj leti bilo še čisto nemogoče, je načelstvo dokazalo, kako medsebojno zaupanje vlada med članstvom in vodstvom. To povišanje je potrebno že zaradi tega, da se zmanjšajo velike obresti, katere je morala doslej plačevati zadruga. Predlaga, da se načelstvu izreče čezravnica s pohvalo. Občni zbor, ki je bil polnoštevilno obiskan, je ta predlog soglasno in z odobravanjem vzel na znanje.

Revijsko poročilo Zadružne zveze je nato prebral ravnatelj g. Gašperšič, kateri je za tem tudi razlagal računski zaključek za l. 1933 in 1934. Promet zadruge se je od lanskega leta znatno povečal, kar je načelstvu dalo upanje, da bo tudi denarni uspeh zadruge mnogo izboljšalo. Toda žal povečani promet ni prinesel tistih pričakovanih sadov, ker so medtem na eni strani precej padle cene zadružnih izdelkov, na drugi strani pa se je železo podražilo. Načelstvo si prizadeva čimbolj zmanjšati stroške. Iz poročila, katero je bilo podano z nenavadno odkritostjo in jasnostjo ter ni zamolčalo niti ene senčne strani, pa razvidimo tudi mnogo solnčnih strani, izmed katerih je morda najlepša ta, da je kroparska zadruga v železnikih odprla nekako podružnico, hoteč s tem pomagati ondornim svojim stanovskim tovarišem ter morda kdaj ustvariti pogoje, da bi se tudi tam

ustanovila podobna zadruga. Kroparska zadruga je poslala članica mednarodne zadružne zveze v Londonu. S svojimi skromnimi sredstvi zadruga pomaga svojim 60 upokojencem, mladim delavnim članom, toda sredstva za te reveže so še premajhna. Edini izhod iz sedanjega položaja je, da se zvišajo deleži, katere bodo člani plačevali v obrokih. Za mlade delavce, ki niso še člani, je zadruga vpeljala prisilno varčevanje. Ravnateljevo poročilo je bilo nato s pohvalo sprejeto.

Pri volitvah namesto dveh odstopivših članov nadzorstva sta bila nato izvoljena Varl Jože iz Kamne gorice in Bertonecelj Jože iz Kroke.

Šesta točka dnevnega reda je bila sprememba pravil. G. ravnatelj Gašperšič predlaga, naj se spremenijo čl. 13 pravil v tem smislu, da v bodoče znašajo zadružni deleži za moške 30.000 Din, za ženske pa 15.000 Din. Dve tretjini deleža mora vsak član plačati v teku 10 let. Ta predlog je bil nato brez razgovora in ugovora soglasno sprejet.

Ravnatelj Gašperšič je nato poročal o predlogu načelstva, naj se osnuje Fond za preno-vitev obrata v Kamni gorici. Tudi ta je bil soglasno sprejet. S tem je bil dopoldanski del obč. zbora in proslave končan.

Slavnostna akademija

Po skupnem kosilu, katerega so se poleg gostov in članov načelstva in nadzorstva udeležili tudi vsi delavci in člani iz Kamne gorice, so se vsi člani-delavci in delavke pred Zadružnim domom fotografirali. Ob pol 4 pa se je v isti dvorani vršila akademija, katero je začel s Krekovo pesmijo »Bratje tesno se združimo«, kroparski moški zbor pod vodstvom ravnatelja Gašperšiča. Sle-

dila je deklamacija dr. Lovrenčičeve pesmi, zložene prav za to slovesno priliko. »Ob 40-letnici«. Prav lepo je je deklamiral g. Ažman Justin. Nato je g. župnik Kanduž v lepem in zgoščenem predavanju posnel vse važne dogodke in vodiine ideje 40-letnega zadružnega dela v Kropi. Za njim je čestital Kropi in Kamni gorici zastopnik okrajnega glavarstva v Radovljici gosp. okrajni tajnik Bizjak, v imenu Zadružne zveze je pozdravil jubilarntko g. dr. Basaj, kateri je prinesel pozdrav Glavne zadružne zveze. Povdaril je, da ima zadružništvo po naši zamisli v bodoče nalogo preosnovati gospodarski in družabni red. V ta namen je predvsem potrebna vzgoja zadružnega narasčaja. V imenu Zveze industrijev je čestital zadruzi njen tajnik g. Gorup. Za njim je spregovoril veteran g. Jože Gostinčar, kateri je povedal, kako je pred 40 leti bilo v Kropi in Kamni gorici. V imenu »Slovenca« je pozdravil občni zbor in kroparske zadružnike urednik gosp. Krežmar. Nato je Leopold Dermota z uspehom deklamiral Župančičevo »Kovaško«. Po tem oficijelnem vzporedu se je v vseh prostorih Zadružnega doma razvila prav družinsko domača zabava vseh zadružarjev iz Kroke in Kamne gorice. Pri tej zabavi je neumorno prepeval kroparski pevski zbor in so njegovo petje nalašč za to priliko nastavljeni zvočniki prenašali po vsem obširnem posloju.

Tako sta Kropa in Kamna gorica ta veliki zgodovinski jubilej dela, žrtve in uspehov v bratski slogi in ljubezni vseh zadružnikov dostojno proslavili. Bog daj, da bi ideja, katere je za ta dva kraja že doslej rodila tako bogate sadove, čim prej prevzela vso Slovenijo, da bi duh iz Kroke in Kamne gorice bil zmogovit po vsej slovenski zemlji.

Jezikovni pouk na naših šolah in narodna vzgoja

Dnevno slišimo tožbe, da naša srednješolska mladina ni dovolj podkovana niti v svojem jeziku, kaj šele v tujih jezikih. Kaj je temu vzrok? In kako temu nedostatku odpravimo? Ni umestno, da bi tukaj razpravljali o vseh ovirah pri jezikovnem pouku, omenjamo le glavne:

Sam duh časa je tak, da ne dovoli po-edinec oddiha, da bi se poglobil vase in s tem tudi v način izražanja svojih misli; zato se izraža površno in jezikovno nepravilno. Prava podoba časa je časopis, ki vse v naglici spravi na papir in mu radi tega manjka vsebinske izčrpnosti in jezikovne točnosti. Ima vsakega nekaj, ali ničesar do dna. Tudi mladina hiti za vsem, kar ji ponuja dnevno življenje, trenutek, in živi bolj s časopisom kakor s knjigo.

Druga težka nepravilica je tvorne narave, to je pomanjkanje prirodnih knjig, ki bi bile poceni. Kam naj gre dijak z debelo knjigo; kdaj ima časa, da bi jo prečital, saj se ustraši že njenega obsega. Kje naj stariši dobe denar za nakup knjig mladini, ki obiskuje srednjo šolo? Z izposojanjem iz šolskih in javnih knjižnic se tudi ne more zadostiti vsem potrebam.

Jezik se nauči samo na podlagi branja klasičnih del, ki dajejo s svojo vsebino in obliko pravo, splošno in jezikovno izobrazbo ter vzgojo. Zato mora biti naša prva skrb, da mladina dobi čim več dobrih knjig v roko in da jih tudi bere. Zelo se nam zdi posrečena misel odseka za izdavanje šolskih knjig pri proforskem društvu v Ljubljani, da izda vsa slovenska klasična dela v prirodnih šolskih izdajah, ki naj bi bile opremljene s komentarji, da jih vsak dijak s pridom samostojno čita. Žepna oblika knjig omogoča dijakom, da berejo povsod, kjer se jim daje prilika, ker nosijo knjige lahko vedno s seboj. Čim boljša je knjiga, tem večkrat jo je treba čitati, ker šele s ponovnim branjem se moremo poglobiti v slednjo misel, ki jo je podal pisatelj, in prav tako doživeti vse lepote v načinu izražanja. Knjiga naj postane dijaku spremljevalka na vseh potih, v vseh položajih, da ž njo in po njej živi. Djak naj

FLORIDA

je dodatek hrani, ki je zlata vreden!

Bela pšenična moka nima vitaminov. Z dodatkom 5% Floride dobi moka vse vitamine, a beljakovina te moke se poviša za polnih 37%, količina metalnih soli za 50%.

Za ostale vsakdanje potrebe velja to še v večjem razmerju!

Prijateljem krščanske dobrotelnosti

Ljubljana, 26. novembra.

1. Tudi v letošnji zimski sezoni priredi Karitativna zveza, kakor že zadnja leta običajno, ciklus predavanj v beli dvorani hotela »Union«. Predavanja so namenjena vsem brez razlike stanu in starosti, ki se zanimajo za krščansko dobrotelnost. V prvi vrsti pa bodo letošnja predavanja usmerjena tako, da pokažejo, kakšno veliko moč in oporo nudijo karitativnemu delu lahko krščanske žene. Te še prav posebno in prisrčno vabimo k tem predavanjem. Članstvo Vincencijevih in Elizabetnih konferenc pa bi moralo smatrati ta predavanja za šolo svojega karitativnega dela. Prvo letošnje predavanje bo v torek, 4. decembra ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona. Predava g. prof. dr. Alfonz Levčnik o temi: »Karitativna krožka sv. Hieronima in sv. Paulina«.

2. Vse, ki umevajo bedo in siromaštvo človeka, ki se za zimo ne more zadostno oblačiti, pa bi imeli na razpolago kako ponošeno obleko in obuvalo, iskreno prosimo, da blagovolijo te predmete oddati v pisarni Karitativne zveze (Poljanska cesta 28, Marjanišče). Lahko pa tudi po dopisnici naši pisarni sporočite, da pride pooblaščenec pisarne te predmete iskati na stanovanje. Potreba po obleki je že zadnje dni silno občutna in povpraševanje veliko. Pripomnimo, da postanejo te dobrote deležni samo reveži, pri katerih je potreba dokazana in zloraba izključena.

3. Veliko dobro delo, o katerem bomo podali še letos natančno poročilo, skazujejo revežem dobrotna srca z nakaznicami Vincencijeve družbe. Težki tisočaki se po teh nakaznicah porazdele med ubožce. Nujno vabimo vse občinstvo, ki ima razumevanje za organizirano dobrotelnost in želi sodelovati pri omejevanju zlorabe miloščine od strani siromakov, da si nabavijo te nakaznice in dele doma in na cesti vsa miloščina samo po teh nakaznicah. V prvi vrsti priporočamo za podporo potom nakaznice družine s številnimi otroci in stare ljudi, mlade-samske osebe šele v drugi vrsti. Nakaznice niso podpora Karitativni zvezi. Naša Zveza stremi za tem, da potom nakaznice podpiranje siromaštva smoteno organizira in kolikor mogoče zlorabo podpore prepreči. Načelno branimo stališče, da revež ne sme dobiti denarja v roke, ker se mu po nakaznicah nudi lahko vse, kar resnično potrebuje, n. pr. živila, prehrana v kuhinjah in mlekarah, obleka, obutev in plačevanje stanarine. Nakaznice dobivajo pri vseh predstojniških cerkva, v trafikah: Soukal (pred škofijo), Union (Miklošičeva cesta), Glavna trafika (Mestni trg), Modic (Kopitarjeva ulica), Pugelj (Miklošičeva cesta), Pezdri (Gradišče), Serneec (Poljanska cesta) in v Karitativni pisarni v Marjanišču.

Vse prijatelje prosimo, da podpirajo delo in prizadevanje Zveze ki je posvečeno ubogim in siromašnim. Karitativna zveza v Ljubljani.

KAKAO ZA 4 OSEBE

Sedaj v mrzlih dneh potrebuje človek izdatnejše in krepkeje hrane, da ostane telo odporno proti prehladom in boleznim. Zato je priporočljivo, da zajtrkujete **Mirim kakao**, ki je zelo hranljiv in okrepeč. Zavitek **Mirim kakao** za štiri osebe velja samo Din 1.—

izobražence; zato ne more izdajanje takih knjig služiti zasebnikom kot pridobitno sredstvo. S pravim medsebojnim spoznavanjem kulturnih del, bi se duhovno približevali ter s tem prišli se ceniti in spoštovati.

Poleg svojega narodnega jezika mora vsak izobraženec razumeti in govoriti vsaj en svetovni jezik. Naša prosvetna uprava se je odločila za to, da je uvedla v naše šole francoščino, ki je po svojem besednem bogastvu, po načinu izražanja, svoji razširjenosti in veljavi vez v javnem življenju izobražencev posameznih narodov.

Okolica v kateri smo živeli vse tisočletje, je tako tuja duhu francoskega naroda in jezika, da slišimo starše tožiti, kakšne nepravilke dela francoščina otrokom v šoli in kako je bilo vse drugače, ko so se sami učili tujega jezika v ljudski in srednji šoli. Gotovo je res, da smo se mi lažje učili tujega jezika, ki ga je obvladaval vse naše jagnjo življenje, ki ga je govorilo vse sorodstvo in vse izobraženstvo ter so bile knjižne police in omare polne knjig v tem jeziku. Francoščino slišimo v javnosti tako redko in je malo izobražencev, ki bi jo obvladali popolnoma v govoru in pisavi; zato je otrok ne sliši nikjer drugje kakor v šoli. Ker nima otrok prilike, da bi poslušal živo francosko govorico in jezik tudi govoril, se ga gotovo veliko težje nauči.

Tem razmeram lahko odpomore samo knjiga. Zato bi bilo priporočiti vsem organizacijam, ki delujejo za poglobitev prijateljskih vezi med našim in francoskim narodom, da širijo pri nas francosko knjigo, ki naj oba naroda duhovno zbližuje. O velikem kulturnem bogastvu, ki je v francoskem slovstvu, bo duševno pridobil tudi naš narod. V francoščini izhaja mnogo del v malih žepnih oblikah, ki so poceni, ali so po svoji zunanji opremi, tisku in papirju neuporabne za šolo. Za naše razmere bi bile bolj primerne priročne izdaje klasičnih del iz francoske literature, ki bi bile opremljene s komentarji in navodili za branje, da bi jih brali mladi in odrasli brez tujih pomoči.

Ne gre za to, da francoske knjige mladina samo enkrat prebere in nato pozabi, temveč da postanejo tudi ti spisi del vsake domače, priročne knjižnice in služijo izobraženemu posamezniku kot pomoč pri stalnem nabiranju duševnega bogastva. Ako bodo francoske knjige povsod na razpolago, dobi tudi naša mladina več prilike, da sliši govor, bere v tem jeziku ter se ga s tem nauči.

Da so gornja izvajanja izšla iz življenjske potrebe našega naroda in sedanjih kulturnih prilik, se vidi po tem, da sta v tekočem letu začeli izdajati za šolske namene v prirodnih izdajah dela iz slovenskega slovstva tiskarna »Merkur« in »Družba sv. Mohorja«; klasična dela iz srbo-hrvatskega, francoskega in nemškega slovstva pa izdaja Zveza društev »Sola in dom« v Ljubljani. Knjige imajo lepo žepno obliko in so poceni, kar je zelo pomembno za sedanje razmere. Čeprav so te knjige namenjene v prvi vrsti šolski mladini, vendar so takšne, da jih morejo uporabljati tudi tisti, ki se uče teh jezikov privatno; slovenske pa lahko služijo tudi širokemu občinstvu.

Prisrčen sprejem naših pevcev v Sofiji S koncertne turneje Glasbene Matice

Sofija, 22. novembra

V Nišu se nam je nebo popolnoma zasolilo. Po dolini reke Nišave hitimo proti bolgarski meji. Carinski pregledi, vidiranje potnih listin in slične dobrote, katerim se na meji ni mogoče izogniti, so potekle popolnoma v redu. Naši obmejni organi so kavalirji. Že v Caribrodu so vstopili tudi bolgarski cariniki in zastopniki policijskih oblasti. Takoj na meji na postajici Kalotina stopi v prvi naš voz bolgarski obmejni policijski komisar in nas pozdravi: »Dobrodošli na bolgarskih tleh! Šel je nato od oddelka do oddelka ter povsod pozdravljal z dobrodoščilo. Pri razgovoru se mu je jezik še nekoliko zaobrnil na nekaj ruskih besed in že se pogovarjamo po rusko. »Moja mati«, pravi, »je bila Rusinja, oče pa Bolgar, zato sta mi oba jezika domača«. Ker je med tem prišlo že tudi posteno snežiti in smo se vzpeli na zasnežene visoke planote proti Dragomanu, sem dobil prvi vtis pri vstopu na bolgarska tla, kakor da sem prestopil na ruska tla. Prijetna čustva pomešana s prijetnimi spomini.

V Dragomanu na prvi bolgarski postaji so nas pozdravili zastopniki štirih bolgarskih pevskih zborov iz Sofije, ki so nam prišli naproti. Zadonela je na peronu bolgarska himna, katero so navzoči Bolgari z občudovanjem poslušali. Brzimo proti Sofiji. Po oddelkih pripenja hrčka Bolgarska vsakemu našemu članu na prsa bolgarsko trobojnico (bela-zelena-črna), za njo deli gospod listke, s katerimi se bomo brezplačno vozili v vseh tramvajskih vozovih v Sofiji, za njim obdarja vse naše članice in članke zopet tretji gospod s sladkarijami. Preveč je bilo pozornosti, ki je nismo toliko pričakovali. Lepi vzgledi tudi za nas, kako bi morali sprejemati drage nam goste.

V eni uri smo v Sofiji. To je ravno za tisto uro, ki smo jo izgubili, ker smo morali pri prestopu meje pomakniti naše ure za eno uro naprej, vzhodno-evropski čas. Mesto ob desetih ponoči, smo prišli na postajo v Sofiji zaradi tega šele ob enajstih. Vsa postaja v bolgarskih in jugoslovanskih zastavah, kakor je to bilo tudi že v Dragomanu. Nepregledne množice so nas kljub pozni

uri pozdravile z nepopisnim navdušenjem. Bilo je zlasti mnogo mladine, akademikov in rdečih čepicah. Bolgarski pevci so v veličastnem moškem zboru zapeli našo tridelno himno, mi pa bolgarsko. Pozdravil nas je z dobrodoščilo podpredsednik Zveze bolgarskih pevskih zborov g. Teofilov, poleg njega je stal slepi skladatelj, g. Stajnov, predsednik omenjene zveze bolgarskih zborov. Zahvalil se mu je dr. Vl. Ravniar. Zagrmeli so navdušeni »Živio« in v »Ura« klic, ki so pretresali ozračje v temno, pozno noč.

Pomestili smo se vsi v dveh hotelih sredi mesta in hiteli počivati. 27 urna vožnja nas je utrudila. Popolnoma sveži smo drugo jutro pohiteli, da pregledamo najvažnejše znamenitosti lepega, ne preveč šumnega, snažnega mesta. Pa kar naprej sneži. Jesen se prepira z zimo. Okalošeni hodimo od znamenitosti do druge in se čudimo, da smo do sedaj tako malo poznali to našo lepo sosedo. Pred spomenikom carja Osvoboditelja, ki je Bolgare osvobodil izpod turškega jarma, gledamo zamaknjeni v umotvor, ki ga je izklesala velika hvaležnost bolgarskega naroda do tega velikega ruskega carja. Še bolj smo se čudili, da se tako malo ali nič ne piše pri nas o veličastni cerkvi Aleksandra Nevskega, ki je zunaj in znotraj ena sama nepopisna krasota. V tem silno akustičnem prostoru smo zapeli Galusovo Ave Marijo. Ogledali smo se nato cerkev Svete Nedelje, v kateri počivajo ostanki srbskega kralja Stefana Miljutina. Skočil smo še v Etnografski muzej, v opero, ki je tudi po požaru pred leti vsa nuno vgrajena in opremljena z najmodernejšimi iznajdbami, ki so mogoče na tem polju. Zavrtli so nam tam ogromen, premakljivi oder, ga dvigali in zopet spuščali v pozemlje z nami vred, nam pokazali svetlobne efekte, da so se nam pri umetni nevihti ježili lasje na glavi. Saj ni čudno, da zunaj tako lepo sneži, ko pa tu v gledališču razsaja tak vihar!

Se skušnja v Vojenem klubu z izvrstno akustiko, pa zopet malo počitka, da bo zvečer tem lepši in popolnejši uspeh, za katerega smo se podali na to dolgo pot. — Pa jutri kaj več o tem. Pozdravljeni!

Ljubljanske vesti:

Družinski večer
v Rokodelskem domu

Tridesetletni jubilej predsedstva g. stolnega kanonika Alojzija Stroja v Katoliškem društvu rokodelskih pomočnikov je Kolpingova družina v Rokodelskem domu v nedeljo zvečer prav lepo praznovala. V prenovljeni, slavnostno okrašeni dvorani so se zbrali odlična gospoda in predstavniki in zastopniki raznih ustanov in poklicev, da pokažejo svojo naklonjenost društvu in njegovemu poštrevalemu predsedniku. Tako smo videli stolnega prosta g. Ign. Nadraba, ki je zastopal prevzvišenega knezoškofa, kateri je bil nujno za- držan, in gg. kanonika Sušnika in dr. Klinarja, predsednika TOI g. I. Jelačina, univ. prof. msgr. dr. Ujčiča in dr. Fabjana, ki je zastopal »Leonovo družbo«, senatorja dr. Rožiča z gospo, predsednika KTD dr. Gr. Pečijača, g. priorja Valerijana Učaka, g. rektorja D. J. p. V. Kopatina in p. L. Lederhase, g. provinciala p. dr. Regalata Čebulja, p. dr. Ang. Tomina, župnika p. Kazimirja Zakrajška, zastopnika trg. gremija gg. Fr. Stupico z gospo in Ant. Verbiča, predsedstva. ravnatelja Vz. zavarovalnice g. Elsnerja in njegova ravnatelja g. Berganta, g. dr. Fr. Logarja z gospo, ki je zastopal »Ljubljano« in Unionsko družbo, predsednika Vz. posojilnice g. Ign. Zaplotnika, bivša dolgoletna podpredsednika društva gg. dr. Alf. Levičnika in dr. Al. Zupana, g. Danila, predstavnika gledaliških igralcev, ki so izšli iz rokodelskega društva, tajnika »Ljudske posojilnice« g. Jeločnika z gospo, ravnatelja »Slovenčeve« uprave g. Iv. Rakovca z gospo, g. duh. svetnika Andr. Azmana, g. msgr. V. Stesko, mestnega svetvalca g. Olupa in še lepo število uglednih mojstrov in obrtnikov, med katerimi sta bila tudi zvesta prijatelja društva industrijalca gg. Avgust Martinčič z gospo in Anton Rojina, urarski mojster g. Vilhar in še in še drugih.

Po slavnostni overturi salonskega orkestra je nastopil slavnostni govornik g. stolni vikar katehet Al. Košmerlj, sedanjí podpredsednik društva, ki je, čestitajoč jubilarju, pokazal, kako je delo v naših društvih nadaljevanje Kristusovega dela. »Množica se mi smili« so njegove besede, po katerih se je ravnala Cerkev v vseh časih, iz duha teh besed je zajemal tudi Kolping, ko je ustanavljal katoliška društva rokodelskih pomočnikov. Nato je razvil govornik zgodovino ljubljanskega rokodelskega društva, ob izobilju katerega je bil oče Kolping osebno navzočen, ter poudaril, kaj je vse storilo društvo dobrega za posameznike in domovino. To pa je moglo, ker je vse predsednike in tako tudi jubilarja vodila pri vsem delu ljubezen Kristusova. Dokler bo treba vzgajati človeka v veri in poštenju, dotlej bodo potrebna tudi ro-

kodelska društva, ki ostanejo potentakem vedno sodobna in nikdar ne zastarijo.

Za slavnostnim govornikom je nastopil tenorist g. Leopold Kovač, ki je ob spremljevanju g. H. Svetela odpel Adamičevi »Nocoj je pa lep večer« in »Planinca« ter arijo iz Foersterjevega »Gorenjskega slavčka« in iz Puccinijeve opere »Tosca«, nakar je dodal, gromko aplavdiran, še Leoncavallovo »Matinatto«.

Nato je nastopil sedanjí starosta Jože Briški, ki se je hvaležno spomnil, kako so vajenci in pomočniki v društvenem domu kakor doma, uživajoč očetovsko skrb in ljubezen, za kar se zahvaljujejo g. predsedniku, kateremu poklanja v spomin na njegovo 30 letno delo skromen dar — lepo svetilko. Bog pa naj mu bo za vse delo in dobrote nekoč pravi plačnik. Nato je Briški prebral še prisrčno pismo, v katerem čestita jubilarju ravnatelj zagrebske drame g. Nučič, hvaležno so spominjajoč onih let, ko je kot član društva začel služiti Taliji na rokodelskem odru.

Viharno pozdravljen se je zahvalil potem g. jubilar, vidno ginjen, za dokaze tolike pozornosti, kar pa naj ne velja njemu, temveč društvu, katerega priporoča tudi vnaprej blagohotni naklonjenosti odličnih gostov.

Priznavajoč veliko vzgojno delo, ki ga vrši društvo za rokodelski in obrtniški stan, je čestital nato predsednik TOI g. Jelačin. Izvajal je, da v času, ko svet pozablja v praktičnem življenju na potrebo morale in poštenja, veseli človeka, ko vidi, da je še takih delavcev, ki se trudijo za te temeljne vrednote človeške družbe in slehernega stanu in poklica. Eden najpomembnejših takih delavcev je predsednik rokodelskega društva g. kanonik Stroj, kar je pokazal s svojim tridesetletnim uspešnim vzgojnim delom med rokodelskim naraščanjem. Dokler smo imeli takih vzgojiteljev, se nam ni treba bati za bodočnost!

Društveni pevski zbor je nato pravi prijetno zapel Foersterjev »Večerni ave« in »Večerno« po Beethovnu, nakar so društveni igralci pokazali s simbolično enodejanko »Animo« svojo spretnost. Igra je bila pravi primerna, saj kaže nevarnosti, v katerih se izgubi v mestu toliko in toliko mladih ljudi, ako jih dobra sreča ne privede pod varno streho, kot jo dobijo n. pr. v Rokodelskem domu.

Tako je minil lepi, prisrčni, intimni družinski večer v dvorani Rokodelskega doma ob 30 letnem jubileju predsedništva g. kanonika Alojzija Stroja. Prepričani smo, da bo ostal v lepem spominu vsem udeležencem, za društvo pa pomeni novo vzpodbudo ob prehodu v osemdeseto leto njegovega obstoja. Bog blagoslovi pošteno rokodelstvo!

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

ne bo nudil zabave in razvedrila samo otročim, temveč bodo tudi odrasli očarani nad prekrasno režijo te prireditve. — Lahko se pa tudi zgodi, komur ni namenil darila Miklavž, da ga v tem primeru doleti sreča in se ga spomni Lakič brada, ki je še v enako leto uspešno tekmoval z Miklavževimi darili. Zato pridite na prireditev vsi, otroci in odrasli, ker bo imel vsak velik užitek.

Na letošnjem novinarskem koncertu nastopijo Orkestralno društvo Glasbene Matice in godalni orkester državnega konservatorija pod vodstvom skladatelja L. M. Škerjanca, ravnatelj drž. konservatorija operni pevec g. Julij Betetto, operna pevka gđ. Zvonimira Zupčeva, Akademski pevski zbor, znani trio prof. Marijan Lipovšek, Bogomir Leskovic in Karlo Rupel, operni pevec g. Josip Gostič in Ljubljanski Zvon. Obeta se nam torej zopet koncertna prireditev tako velikega obsega in bogatega, pestrega sporeda, da bo gotovo privabila tako velike množice prijateljev iz tradicionalnega novinarskega koncerta, da bo unionska dvorana zopet premajhna. Vstopnice za novinarski koncert bodo v predprodaji v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu danes. Opozorjamo občinstvo, naj si jih pravočasno rezervira, ker so bile še vsako leto razprodane že v predprodaji.

Seznami o davčnih osnovah in o dnevnih razprav davčnih zavezancev so na vpogled pri mestnem poglavarstvu v Ljubljani, Mestni trg 2-1, soba št. 22 (mestna posvetovalnica) od 26. novembra do 3. decembra t. l. med navadnimi uradnimi urami. Hkrati se

J. Pavlin:

Slovenska stenografska društva

Za uspešno gojitve stenografije je potrebno stenografsko društvo. O tem je prepričan vsak, kdor se z njo bavi, tega nas uči tudi zgodovina.

Gabelsbergerjevi učenci so že nekaj dni po njegovi nenadni smrti l. 1849 ustanovili v Münchnu Osrednje stenografsko društvo. Deset let nato so Čehi dobili lastno društvo, ki je naslednje leto izbralo poseben odsek, ki naj bi preskrbel prenos Gabelsbergerjevega sistema na češčino. Prvi društveni predsednik je bil Henrik Figner. Hrvatje so ustanovili društvo l. 1882, za predsednika so izvolili profesorja Magdiča, Društvo srbskih stenografjev je l. 1891 ustanovil začetnik srbske stenografije Jovan Milovanović in ga je nekaj časa tudi vodil. Še pred njimi so dobili društvo Bolgari l. 1886 v Sofiji, prvi predsednik je bil Diko Jovev.

Slovenci imamo odlične stenografe. Dveh smo se letos posebno spominjali: profesorja Franca Magdiča ob 20 letnici njegove smrti in profesorja Antona Bezenška za 80 letnico njegovega rojstva. Oba sta se bavila s slovensko stenografijo in izdala zanjo učne knjige. Poleg tega je Magdič ustanovitelj hrvatske stenografije, Bezenšek pa bolgarske. Največ zaslug za slovensko stenografijo pa ima ravnatelj Franca Novak, ki je prenesel Gabelsbergerjev sestav na slovenščino in napisal izvrstne učne knjige. Pri nas se stenografija precej goji, a zanimanje ni bilo gotovo še večje, ko bi imeli delavno društvo, ki bi to zanimanje budilo. Društva zdaj nimamo, imeli pa smo že tri društva, ki pa so delovala le malo časa. Njih delovanje naj na kratko opišem.

Prvo stenografsko društvo so

ustanovili v Ljubljani l. 1863. Predsednik je bil višji deželni sodni svetnik Ivan Kapretz. Društvo si je postavilo nalogo, da bo gojilo nemško stenografijo. A že na običnem zboru 11. februarja 1864 je dr. Costa poudarjal, da bo društvo imelo pomen le tedaj, če se popirne slovenske stenografije. Njegov predlog je obveljal. Poročevalce v »Novicah« dostavlja: »Ker se kaže, da bo društvo ostalo domače, mi živo priporočamo slovensko stenografijo.«

Predsednik Kapretz se je že pri bavi s slovensko stenografijo, l. 1865 je dobil naročilo za pisanje slovenskih govorov v deželnem zboru. Dne 7. aprila 1864 je na sestanku stenografskega društva podal predlog za prenos Gabelsbergerjeve stenografije na slovenščino. Predavanje je za društvene člane objavil v nemškem stenogramu.

V prvem delu predavanja našteva razloge, zakaj naj poskrbe, da se kolikor mogoče hitro sestavi primerna in uporabna slovenska stenografija: slovenščina si pridobiva vedno več veljave v znanstvenem in javnem življenju; slovenske razprave v deželnem zboru so vedno pogostnejše; tega pričakujejo od nas prijatelji stenografije in tudi druga stenografska društva; za razvoj nemške stenografije je že tako dosti delavcev, v slovenščini pa je treba orati ledino. Delo je sicer težavno, a hvaležno, zato naj društvo prevzame to nalogo.

V drugem delu predavanja predlaga Kapretz tri stvari: Društvo naj si nabavi holikor mogoče vsa dela, ki so doslej izšla o prevodu Gabelsbergerjeve stenografije na slovenske jezike. O svoji nameri naj obvesti društva in posamezne stenografe, ki se bavijo s prevodi na slovenske jezike, in jih naprosi, naj mu sporočijo o svojih skušnjah in uspehih. Društvo naj povabi in spodbudi svoje člane za to delo. Pri tem je Kapretz obljubil, da bo društvo z velikim veseljem predložil svoje poskuse, ki jih je že dolgo pripravljaj. Omenil je tudi člana Ivana Tanška, ki je priredil slov. stenografijo.

Mariborske vesti:

Erar prevzame maribor. vojašnice

Sporazum med občino in vojaško upravo

Maribor, 26. novembra.

S sklepom današnje seje mestnega sveta se je končno rešilo vprašanje mariborskih vojašnic, ki je delalo toliko preglavice vsem občinskim upravam od pretrata do danes. Mestna občina odstopa vojaškemu erarju v last tri vojašnice s skupno 46 objekti in sicer vojašnico kralja Aleksandra na Meljski cesti, vojašnico vojvode Putnika v Stritarjevi, vojašnico vojvode Mišiča na Tržaški cesti in smodnišnico. Te vojašnice izvirajo iz predvojne dobe ter jih je vse pozidala mariborska občina z znatnimi stroški. Vojašnica kralja Aleksandra je bila zgrajena leta 1867, vojvode Mišiča 1894 in vojvode Putnika 1903. V sedanjem obsegu so bile vojašnice dograjene šele leta 1910. Za pred vojno je imela občina z vojašnicami izgubo, ker ni erar nikoli plačeval toliko najemnine, da bi se krla amortizacija. Doplačila občine pred vojno sicer niso bila tako velika, zvišala so se znatno med vojno, še bolj pa po vojni. Sedaj je namreč erar plačeval staro najemnino v relaciji 1:4. Prej je znašala najemnina 120.000 zlatih kron, po vojni pa 30.000 Din. Izdatki za vzdrževanje so silno narastli. Prišlo je celo tako daleč, da občina ni mogla več vojašnice vzdrževati ter je investirala za vzdrževanje samo vsoto, ki jo je prejela na račun najemnine. Vojašnice so začele radi tega propadati. Vsa leta po prevratu je skušala občina

□ Umrla je na Pobrežju na Aleksandrovi cesti 37 v starosti 67 let Ivana Pfeifer, soproga lončarskega pomočnika.

□ Na dan 1. decembra. Združenje trgovcev za okraja Maribor levi in desni breg objavlja, da morajo biti trgovine na dan ujednjenja dne 1. decembra ves dan zaprte, na kar opozarja združenje svoje člane. (13441)

□ Tržni dnevi. Ker je 1. decembra državni praznik, bo tržni dan že 30. novembra. Namesto 8. decembra bo tržni dan že 7. decembra. Ker bodo trgovine na dan 1. decembra ves dan zaprte, bodo odprte ves dan dne 2. decembra.

□ Tlakovanje državnega dravskega mosta, ki je bilo včeraj končano, je bilo izvršeno v kratkem času vsled lepega sončnega vremena.

□ V gramozno jamo padel. V gramoznicah v Koroškem predmestju se je ponesrečil 73 letni delavec Alojzij Kebrič. Ko je kopal gramoz na strmini, se mu je pesek pod nogami udrl ter je strmoglavil v znatno globino, nanj pa se je vsula plast gramozna. Tovariši so ga izkopali še živega iz nevarnega položaja ter pozvali reševalce, ki so Kebriča prepeljali v bolnišnico. Zadolbi je hude notranje poškodbe ter odrtine po obrazu na glavi.

□ Tatovom na sledu. Ponedeljski Slovencec je že poročal včeraj obširno o tatvini pri tkalskem mojstru Stanislavu Koružnjaku na Meljski cesti, kjer so odnesli tatovi Din 53.000 gotovine. Policija je v zvezi s to tatvino aretirala zakonca M. Tatovom so morale biti razmere pri Koružnjaku dobro znane. Oba aretirana poizkušata dokazati svoj alibi. Mož pravi, da je bil v kritičnem času v kinu, priče pa pravijo, da so ga videli v bližini Koružnjakovega stanovanja na Meljski cesti. Tudi žena oporeka vsako krivdo, vendar pa ne more dokazati, kje je bila v času, ko je bila izvršena tatvina. Vodja kriminalnega oddelka g. Canjko je zaslusil osumljenca vso noč od nedelje na ponedeljek, vendar pa še ni mogel ugotoviti nič definitivnega.

□ Napadi. Franc Zgorčič iz Pacinj je napadel poljskega delavca Cirila Stuhca in ga brez besede začel tolči kar s pestmi po glavi. — V Brengovi je Konrad Kuri, sin posestnika, napadel z nožem Franca Voka in ga težko ranil. — V Dupleku pa je napadel čevljarški pomočnik Janez Kašina delavca Antona Jeriča iz Zg. Dupleka ter ga z nožem zabodel v levo roko. Vsi poškodovanci so prišli iskat pomoči v mariborsko bolnišnico.

□ Mariborske nezgode in nesreče. V noči od nedelje na ponedeljek se je peljal s kolesom proti Limbušu, kjer je bil doma, iz Studencev 26 letni pomožni delavec Ivan Bezenšek. V temi je zavozil na kup kamenja ob cesti in padel s kolesa. Pri tem si je prebil močno spodnjo ustnico. — V Slivnici pri Mariboru je bila gostinja. Na prežanje je prišlo več fantov in deklet, med njimi 28 letna hči viničarja Antonija Malajner iz Frama. Fantje so se sprli med seboj, prišlo je do obračunavanja z nožem. Pri tem je dobila tudi omenjena Antonija vohodljaj v levo roko. — V vojašnici vojvode Putnika je vpregel Jevrem Subranič, 21 let star, konja. Pri tem je konj prehitro potegnil, Su-

napraviti aranžman z vojaško upravo za prevzem kasarn. Erar pa je vse predloge občin zavračal, dokler ni bil leta 1933 sprejet zakon o nastanovanju vojske. Po določbah tega zakona se je ustanovila mešana komisija iz zastopnikov vojaškega erarja, finančnega ministrstva in mestne občine, ki je začela poslovati minulo soboto. Po določbah zakona je ugotovila, koliko so znašale investicije za vojašnice ter za vsako leto posebej za nazaj izračunala dohodke in izdatke. Pokazalo se je, da je mestna občina doplačala ogromne vsote. Na podlagi elaborata komisije je predložila vojaška oblast zamenjavo nekaterih svojih objektov za vojašnice. Mestna občina dobi nekdanjo Dravsko kasarno, 3 skladišča in zemljišče carinarne ter skladišče, ki leži poleg tovarnega kolodvora pri Franzovem mlinu. Poleg tega dobi občina še pol milijona v gotovini. Iz Dravske kasarne ima občina namero napraviti tržnico, iz carinskih skladišč novo carinarico, iz starega skladišča poleg Franzovega mlina zasilna stanovanja in z gotovino pol milijona Din postaviti zasilno stanovanjsko zgradbo v Metelkovi ulici. Mestni svet je odobril sporazum na tajni seji. Sklep je razglasil mestni predsednik javno. Z vojnim erarjem se sklene prevzemna pogodba pod zgornjimi pogoji, občina pa si pridrži predkupno pravico za prodajno ceno v slučaju, če bi vojaški erar vojašnice ne rabil več

braniču pa je med verigami zdrobilo prsto desne roke. — Strugar državnih železnic, Karl Cerič, 34 let star, se je peljal k Devici Mariji v Brezju. Padel je tako nesrečno s kolesa, da si je močno ranil desno roko v gležnju. — Vse ponesrečence so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

□ Nesrečna smrt. Na Prevalje je prišel v lekarno Franc Kodrun iz Črne. Ze dalje časa je imel ljubavno razmerje z natakario Marijo Steharnik, ki je bila v službi v gostilni Ivane Črešnik v Črni. V lekarni je kupil Kodrun solno kislino, nesel jo je v Črno in sta kislino popila skupaj s Steharnikovo, ki je bila stara šele 17 let. Vsled močnega zastrupljenja so oba morali prepeljati v bolnišnico, kjer je Steharnikova vsled zastrupljenja umrla. Kodrun pa se še zdravi in je upanje, da bo ozdravel.

Celje

□ Licitacija za oddajo del za regulacijo Savinje. Včeraj dopoldne je bila pri okrajnem načelstvu v Celju druga licitacija za oddajo del za regulacijo Savinje. Kot ponudnik se je prijavila tvrdka Gligo Taskovič, Bitolj-Skopje, tehnična pisarna in podjetje, ki je delo dobila. Sedanjí ponudnik je stavil ponudbo pol procenta izpod proračuna.

□ Smrtna kosa. V celjski bolnišnici so umrli: Novak Hinko, cestni nadzornik, 35 let, Smarje pri Jelšah; Kraupa Neža, prevzličarica, 77 let, Kaplja; Karl Marija, žena dinarja, 58 let, Medlog; Šumljak Anton, pos. sin., 10 let, Rečica ob Savinji; v Komenškega ulici 8 je umrla Skrbinec Helena, hči delavke, 22 dni. N. v. m. p.

□ Osební avto zgorel. V nedeljo okrog pol 6 zjutraj je v garaži trgovca Stiglerja Gustava v Oblakovi ulici 23 na nepojasnen način nastal požar. Vžgal se je njegov osebni avto, znamke Tatra. Požar je prva opazila tamkajšnja stranka Baldasin Barbara, ki je o tem obvestila moža in lastnika. Baldasin je hitro obvestil gasilce, ki so požar hitro pogasili. Zgoreli so vsi gorljivi deli. Lastnik ima škodo nad 50.000 Din, ki pa je krita z zavarovalnico. V garaži ni bilo ob času požara nikogar, ker je bila zaklenjena.

□ Brivski lokali 1. decembra. Dne 1. decembra bodo brivski in frizerski saloni v Celju in okolici ves dan zaprti.

Obžalovanje in preklie

Podpisani Martin Zelenko, okr. tajnik v p. v Ptuj, sem težko žalil gospode graščke Herbersteine z raznimi lažnjivimi trditvami, katere preklujem, obžalujem in se zahvaljujem gospodom Herbersteinom, da so odstopili od kazenskega pregona, ter pooblašcam gg. graščake Herbersteine, da oni objavijo v mojem imenu in na moje stroške gornjo izjavo v »Slovenec«. Obenem se zavežem plačati vse stroške gornje kazenske zadeve po sodni odmeri.

Martin Zelenko.

— Pri poapnenju arterij v možganih in srcu dosežemo pri vsakdanji uporabi male množine »Franz Josefove« vode iztrebljenje črevesa brez hudega pritiska.

Tako je društvo dobilo važno nalogo, da sestavi slovensko stenografijo po zgledu drugih slovanskih narodov. Te naloge se je lotilo z veliko vnemo, a je ni izvršilo. Nekaj časa je lepo cvetelo. L. 1865 je imelo 13 izvršujočih, 16 podpornih in 10 dopisujočih članov. Knjižnica je štela nad 150 zvezkov. L. 1866 pa je društvo izgubilo večino članov, ker se je mnogo uradnikov in častnikov, ki so bili člani, izselilo iz Ljubljane. Opustili so mesečne sestanke, vodstvo so prepustili odboru. Društveni tajnik, rudniški komisar Viljem vitez Fritsch, je učil stenografijo 50 učencev. Društvo je živelo še nekaj let, a si ni več opomoglo. L. 1868 je tudi izgubilo marljivega člana pravnikar Ivana Štempiharja, ki je umrl 14. oktobra. Štempihar je stenografiral slovenske govore v deželnem zboru.

Drugo stenografsko društvo je ustanovil l. 1864 profesor dr. Gustav Adolf Lindner v Celju. Društvo je imelo v začetku okoli 30 članov. »Novice« dostavljajo poročilo o ustanovitvi društva to-le: »Ker ima ljubljansko stenografsko društvo kakor tudi tukajšnje med svojimi člani večidel Slovence in se stenografija uči na več gimnazijah, smo si v sveti, da se bo ta neprecenljiva umetnost razširila kmalu tudi med Slovenci in da bomo z združenim močjo v kratkem priredili Gabelsbergerjevo stenografijo za naš slovenski jezik, kakor so to že srečno dovršili naši severni bratje Čehi in Poljaki.« A celjsko društvo tega upanja ni spoilo. Pač pa sta v tem času Franca Hafner in Anton Zupan sestavila vsak svojo slovensko stenografijo.

Pobudo za tretje stenografsko društvo je dajal največ profesor Anton Bezenšek. L. 1895 in 1896 je zopet izdal dva letnika »Jugoslovanskega stenografa«, ki je oživil stenografske venčke. Prvega so ustanovili novomeški dijaki l. 1895 po odhodu profesorja Franca Novaka v Kranj. Vodil ga je Rudolf Binter, ki je bil pozneje višji davčni upravitelj

v Ljubljani. Še istega leta so ustanovili venček mariborski dijaki pod vodstvom Vekoslava Potrča. Pozneje so imeli kar tri venčke: na gimnaziji, v dijaškem semenišču in v bogoslovju. V Ljubljani je vodil venček sedanjí profesor Josip Maru, v Celju pa Anton Benetec.

Professor Bezenšek se je za venčke zelo zanimal, jim večkrat pisal in jih vzpodbujal k vztrajnosti. V svojem listu je priporočal, naj se ustanovi slovensko stenografsko društvo. Ko so se venčki tako živahno razvijali, je mislil, da je prišla ugodna prilika za ustanovitev društva.

V ta namen je povabil slovenske stenografe na prvo zborovanje 13. avgusta 1899 v Zalec. Vabilu so se odzvali profesorji Krusič iz Celja, Santel iz Gorice, Vamberger iz Karlovca, Dragič iz Zagreba in Klvaňa iz Kraljevega Gradca na Češkem, dalje davčni uradnik Binter iz Novge mesta ter 25 visokošolcev in gimnazijcev. Predsednik je bil Krusič, tajnik pa Potrč.

Professor Bezenšek je predaval o razvoju slovenske in posebno slovenske stenografije. Nato so izvolili odbor, ki naj pripravi pravila in jih predloži vladi v odobrenje. Vlada je pravila potrdila šele 31. avgusta 1900. Ustanovni občni zbor je bil v St. Juriju ob južni železnici 29. avgusta 1901. Prišlo je okoli 40 stenografov, zbor je vodil prof. Santel. Za društvene predsednika so izvolili profesorja Krusiča, za odbornike pa Binterja, uradnika Bovha, dr. Dečka, ter profesorje Bezenška, Josipa Kardinarja, Novaka in Santla. Po pravilih je polovica odbornikov morala stanovati v Celju. Sklenili so, izdati poljudno knjižico o pomenu stenografije in v raznih listih objaviti vabilo za vstop v društvo. Prihodnji občni zbor naj bi bil avgusta 1902 v Ljubljani, takrat naj bo razstava slovanskih stenografskih knjig in listov. Društvo je imelo takoj v začetku okoli 50 članov.

Društvo so ustanovili v Celju, ker je Bezenšek nameraval tja priti v pokoj. A Celje

Proslava 40 letnice kršč. soc. gibanja med Slovenci v Celju

Celje, dne 26. nov.

Proslava 40 letnice krščansko socialnega gibanja v Sloveniji, ki je bila zaradi smrti viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja pred časom preložena na nedoločen čas, se je vršila včeraj. Ni bila to proslava, kakor smo jih navajali ob vsaki priliki, temveč je bila ta prireditve dostojna manifestacija za ideje, ki jih je pred 40 leti začel sejati med slovenskim narodom Janez Evangelist Krek in ki so rodile obilo sadu. Program proslave in potek je bil tako skrbno izbran in nastudiran, da lahko prštevalimo to akademijo, če smemo proslavo tako imenovati, po globokosti in izpeljavi med najlepše prireditve, kar jih je Celje videlo.

Kot uvod v proslavo so se zjutraj krščanski delavci in delavke ob 8 udeležili sv. maše v opatijski cerkvi.

Glavni del proslave je bil popoldne. Pod vodstvom g. Jurača in g. Debeljaka, so Celjani in delavci iz Hude jame nastudirali lep program, ki nam po svoji globokosti kaže, kaj vse zmoro tvor na delavska sila. Program je otvoril odmelek iz Hlapca Jerneja. »Oče naš«, ki ga je v zboru vestno in temeljito nastudiral g. Debeljak.

Pri drugi točki je nastopil kot slavnostni govornik g. Jože Langus iz Ljubljane. Imel je globoko zasnovan programatičen govor, v katerem je podal sliko našega gibanja od leta 1894 naprej, ko je začel med Slovenci orati ledino Krek.

Sledila je nova točka Krekova knjižnica. Iz

vseh knjig, ki jih je dosedaj izdala Delavska založba, je g. Jurač izbral najbistvenejše odlomke, katere so nato člani in članice recitali. Ta točka mogoče ni bila popolnoma tako izvedena, kakor je bila zamišljena, nam se zdi, da je bila malo predolga in utrudljiva. Vsekakor je hotel g. Jurač s tem delom pokazati, kako misli in kaj hoče čitati delavstvo.

Najlepši je bil pač zadnji del proslave. Gosp. Jurač je v svoji tvorilni umetniški sili hotel podati vso bedo in gorje današnjega delavstva, ki iz dneva v dan v potu in znoju dela za kosček svojega kruha, ne vedo, če bo jutri še lahko šlo na delo, da bo preskrbljena njegova družina. Stopili so pred nas izkušeni obrazi rudarjev iz Hude jame, jokajočih žena in nedolžnih otročičev, ki še ne vedo, kaj je življenje, pa že morajo občutiti vso silo gorja, kateremu je povzročeno delavstvo. Pred našimi očmi so se odigrali na odru, lahko rečemo, naravnost mojstrsko podano, dogodki današnje dobe, o kateri vsak dan čitamo po časopisih. Svet pa gre mimo tega, kakor da se ne bi bilo ničesar zgodilo. Avtor tega dela, ki je tudi sam stvar režisa, je znal v to delo vplesti toliko duha, da moramo reči, da kaj takega na celjskem odru še nismo videli.

Tako je celjsko delavstvo svečano in dostojno proslavilo ta lep jubilej. Proslava sama je bila na višku in je bila tudi vredna očeta vsega krščansko socialnega gibanja med Slovenci dr. Janeza Evangelista Krega.

Kaj pravite?

Znameniti pisatelji vseh narodov so bili vedno ponosni, če so mogli jezikovni zaklad svojega naroda bogatiti s novimi besedami, ki pa so kljub novosti vedno ustrezale duhu jezika in mišljenju naroda.

Pri nas Slovincih pa ni tako, vsaj vedno ne. Tudi pri nas živijo pisatelji, ki so nam znatno obogatili naš jezik; žive pa žalibog med nami tudi pisatelji, ki nas osrečujejo s besedami, ki niso ne slovenske, ne nemške, ne srbske, ne laške, ampak samo — besede.

Taka beseda je »odplata«, ki jo rabi v novem mesečniku »Misel in delo« pisec članka o minimalnih plačah v pomenu »plača«, »meza« ali »dnina«. Pri nas smo doslej vedno brali in govorili, da prejemo plačilo svoje »plačilo«, nikdar pa nismo brali, da delajo naši delavci za ali na »odplato«.

Vemo pač, da prodajajo trgovci na Hrvaškem in v Srbiji razno blago »na odplato«, t. j. na obroke; nikdar pa niso delali »na obroke« naši delavci.

Kaj pravite, g. urednik, h kakim pojavom? Narada je vendar, da pišejo ljudje v tistem jeziku, ki ga govorijo oni, katerim je pisanje namenjeno. Za Slovence vendar nihče ne bo pisal — francosko!

Taki pojavi so na las podobni mozolcem, ki se zide človeku čisto nedolžni, dokler so majheni, toda zdravniki pravijo, da so tudi čisto majheni mozolčki lahko jako nevarni, če jih pravočasno ne zatremo.

Huda nesreča pri slamoreznici

Ljubljana, 26. nov.

Danes ob 3 popoldne je bil ljubljanski reševalni avto telefonično klican na Rudnik. Tamkajšnji posestnik, 33-letni Franc Zabjek, je rezal slamo na motorizirani slamoreznici. Ko je tlačil slamo v slamoreznico, je porinil desno roko pregloboko do rezila, ki je roko zagrabilo ter jo v zapetju v trenutku odtrgal. Slamoreznica pa je Zabjeku razmesarila roko še naprej do lakti, obenem pa je ponesrečenca večkrat zasukala okoli osi. Ko so slamoreznico domači s težavo ustavili, se je Zabjak zgrudil ves krvav in napol nezavest. Slamoreznica mu je strgala tudi vso obleko. Za silo so ranjenega obvezali krvavečo okrnjeno desnico že domačini. Ko je reševalni avto prišel, je Zabjek bil že toliko pri zavesti, da je mogel sam iti peš v avto, nakar ga je avto odpeljal v bolnišnico.

Gospodinj! Brez

Aromatina

klobase ne morejo biti dobre in okusne.

ni bil za društvo primeren kraj. Tudi je Bezenšek ostal v Plovidu in se ni mogel za društvo dosti brigati. Tako je društvo kmalu zapalo.

Zdaj se ustanavlja v Ljubljani novo stenografsko društvo, za katero so pravila že potrjena. Ustanovni občni zbor bo prve dni decembra. Naj bi novo društvo doseglo večje uspehe kakor prejšnja!

Ljubljanska drama: Waterloo

Preveč varujemo dobro umetnost, da bi se zadovoljili s povprečnim blagom, kadar poznamo že boljše te vrste, čeprav morda tisto blago ni povsem »sodobno«. Tako je tudi s poljsko satirično komedijo Wilhelma Raorta »Waterloo«. Zakaj vse drugo, kar je v tej komediji, razven sodobnega »tempa« in satire proti sodobni umetnostni formi, poznamo v tej ali oni podobi, začeni od slabih, kakor je »Lepa Lidca«, pri kateri so Ljubljancem gledali za oder in občudovali Verovška kot baletko, preko Shakespeara do »Ugrabljenih Sabink«, ne izvenšir Pيرانdellovih »Šest osebe«, pa tudi ne Milčinskega »Ciganov« — to namreč, kar občinstvo posebej veseli: satira in analiza odra. Poudarjam zaradi tega, ker to sicer ni glavno v igri, pa se zdi glavno in ker s poudarkom odskih dvotipov pisatelj »Waterlooa« sam uporablja sredstva, proti katerim se bori. Tudi preobrat postenega pa okornega značaja v gladkega in ciničnega tirana je dobro znan. W. Raort je sicer dal tem motivom precej mnogostransko satirično smer in nam v I. dejanju pokazal, kako se literat Jan Borowicz bori s tesnimi denarnimi razmerami in kako zaradi tega mora pod pritiskom svoje družine, vzgajene v modernem tempu, stopiti v zvezo z neumetniškim podjetjem in dovoliti, da se njegova igra »Waterlooa« igra v varietetnem gledališču »Vesela papiga«; v II. dejanju gledamo, kako varietetni režiser

Trboveljski vodovod v nevarnosti

Trbovlje, 26. novembra.

Po zadnjih jesenskih nalivih se je počasi začela premikati plast zemlje ob robu hriba od vasi Klek proti Klančičarju, koder je po cesti speljana glavna vodovodna cev, ki se malo niže pri Žerku obrne v dolino proti Globočaku. Že lani so se pokazali znaki plazovanja in so na nekaterih mestih že zabijali pilote. Sedaj pa je začelo znova. Pa tudi nižje doli, že skoraj v Globočaku, se kažejo znaki plazovanja in je nevarnost, da legega dne pritisk zemlje zlomi vodovodno cev in spravi s tem Trbovlje v zelo neprijeten položaj. Določena je že posebna komisija, ki bo celotno vodovodno progno pregledala in ukrenila najpotrebnejše, da se vodovod zavaruje in prepreči kaka večja nesreča.

Izjava

Tednik »Slovenija« zavzema čedalje bolj smer, ki ji katoliški časnikar in katoliški naročnik ne moreta slediti. Obramba slovenstva, ki hoče resno obseči celoto, kakršna je, mora soupoštovati v njej tudi verski čut, ne pa ga tajiti ali maliciti z nekim umišljenim »klerikalizmom«. Verski čut je temeljni amalgam in zato tarča najhujšim napadom narodnih nasprotnikov. Zato mora vera biti deležna vsaj liste nege, ki naj jo ima jezik. Početje, ki s temi dejstvi ne računa, je lahko nacionalistično, fašistično ali marksistično, slovensko pa ni, in je podobno tistim, ki tudi pri nas zamamljajo slovensko dušo v drugotne cilje. Ker tega svojega prepričanja nisem mogel spraviti v sklad z nazori lastnikov lista, sem odložil uredništvo in izdajateljstvo »Slovenije«.

Fran Radešček.

— Hranilni posojilnici »Moj dom«, r. z. z. o. z. v Ljubljani je kraljevska banska uprava z odredbo z dne 2. novembra 1934, VIII. No. 212-18, dopustila delovanje v vsem obsegu po pogojih, ki so označeni v sočasni številki službenega lista.

spremeni literarno delo v cirkuški komad, da avtor pri glavni vaji od razburjenja omedli, v III. dejanju pa se je ponižani mož že dvignil nad vse druge, sam čuti v sebi novi tempo, piše kuplete, skeče, je šef častnikarskega koncena, in kot nekakšen častnikarski Macbeth po vrsti ugonablja vse, ki so mu količkaj napoti — tudi sam živi novo življenje, zamenjal je namreč tudi staro ženo za mlajšo; nekdanji literat do brega slovesa se je povsem moderniziral in šele sedaj je dobil literarno nagrado, toda za »Waterlooa«, kakršna je bila uprizorjena, v »Veseli papigi«. Zabavna stvar, polna pušč proti sodobnemu družabnemu in umetniškemu življenju, zlasti proti moderni duševni praznoti, vendar premalo organska in, kakor smo že omenili, preveč stopajo v ospredje sredstva, proti katerim se avtor sam bori: hudiča preganja z belecubom.

Igro je pripravil g. Bratko Kreft. Boljši del je podprl z resnobnim oblikovanjem, vendar ga je v značaju igre preveč premaknil v teatralično satiro; le glavni junak, Borowicz g. Gregorina je ostal v čisto umetniški umernosti. Prizori v gledališču imajo značaj popolne improvizacije in ne morejo v ničemer zadovoljevati, namenjeni so za krohot; tu je tudi avtor neresen. Prav zadovoljivo pa je v vsakem pomenu 3. dejanje. Temperamentni predstavnik »sodobnega tempa« v igri so ga. Medvedova (Borowiczeva žena), g. Jan (sin Loto), ga. V. Juvanova (hči Irma), g. Jerman (film. režiser), g. Kralj (ravn. Veseli papige), ga. M. Danilova (film. igralka), g. Drenovec (žurnalista), g. Železnik (ravnatelj agencije za propagando umetnosti), Lipahov Penčerski je umerjen lik; omeniti pa je treba značilne like g. Saneina, Skrbinska in Daneša, ki igrajo v varietetni igri, zlasti Napoleon g. Daneša je prav odlična podoba. O vsem večeru bi rekli — človek gre iz gledališča s popolnoma zavestnim občutkom, da je bil v teatru.

Za bolnišnico za pljučno-bolne v Ljubljani

Misel in sklep lige zoper tuberkulozo, naj se kot spomenik viteškemu kralju postavi bolnišnica za pljučno-bolne, je povsod vzbudila živahen odmev in odobravanje. Tako-le na primer piše znan duhovnik z dežele:

»Da, velika bolnišnica za tuberkulozne naj bi se gradila kot spomenik viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. Sedaj je pravi moment!

Ne odnehajte, vsi časopisi naj vam služijo, vse oblasti obredite, da se zato zavzamemo. Ko bo ta misel prodrila, bo gotovo vse rado prispevalo za te reveže, vlada, cerkve, do zadnjega kmeta.

To naj bi bil spomenik vseh ljudi v Sloveniji. Vaša naj zmaga! Jaz bom molil zato! Le pogum, saj delate za našo narodno bodočnost.»

Koledar

Torek, 27. novembra: Virgilij, škof; Bernardin Foški.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl g. Franc Jerina, želez. nadzorovodnik j. ž. v p. Pogreb bo danes ob pol 5 popoldne. — Na Hradskega cesti 6 je umrl g. Jakob Zabukovec, častnik in žel. uslužbenec v p. Pokopali ga bodo v sredo ob pol 3 popoldne.

† V Dol. Logatcu je umrl g. Franc Maček, pogreb bo v sredo ob 3 popoldne. Naj jim sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Nevarno je zbolel v Petrovčah pri Zalcu g. Peter Natlačen, bivši župnik pri Sv. Rupertu na Dolenskem. Svojim sobratom se priporoča v memento.

— Poroča. V župni cerkvi v Trnovem se je včeraj poročil g. dr. Peček Jože, zdravnik v Brežicah, z gđ. Bredo Ušlakačjevo, hčerko notarja v Ljubljani. Čestitamo!

— Poročila sta se včeraj v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. Mihael Jan, tajnik kmet. posojilnice in delaven član na prosv. in društvenem polju in gospodična Francka Pesko, oba iz Sv. Jurija ob Taboru. Obilo sreče!

— Iz finančne službe. Z ukazom kraljevskih namestnikov so premeščeni: Franc Pirih, viš. davč. kontrolor VI. pol. skupine pri

davčni upravi v Šmarju pri Jelšah, k davč. upravi v Celju; Josip Sprah, višji davčni kontrolor VI. pol. sk. pri davčni upravi v Prevaljah, k davni upravi v Ptuj; Josip Devetak, višji davčni kontrolor VI. pol. sk. pri davčni upravi v Logatcu, k davčni upr. Maribor-okolica; Alojzij Lazar, višji davč. kontrolor VI. pol. sk. pri davčni upravi M. Sobota, za davčnega inspektorja VI. pol. sk. k davčni upravi v Radovljici; Vinko Pirnat, davčni inspektor VI. pol. sk. davčne uprave v Radovljici, k davčni upravi v Prevaljah; Marinc Franc, davčni inspektor VI. pol. sk. pri davčni upravi v Litiji, k davčni upravi Ljubljana-mesto; Blaž Davorin, davčni kontrolor VII. pol. sk. pri davčni upravi v Konjicah, k davčni upravi v Logatcu; Jagodič Alojzij, davčni kontrolor VII. pol. skup. pri davčni upravi v Litiji, k davčni upravi v Celju; Pečkar Matija, davč. kontrolor VII. pol. sk. pri davčni upravi v Kozjem, k davč. upravi v Litiji. — Z rešenjem pomočnika minifira firane so premeščeni: Vedlin Stanek, davkar VIII. pol. sk. pri davčni upravi v Kamniku, k davčni upravi v Konjicah; Pačiga Slavko, davkar VIII. pol. skup. pri davčni upravi v Novem mestu k davčni upr. v Murski Soboti; Berlot Vladimir, pomožni davkar IX. pol. sk. pri davčni upravi v Brežicah, k davčni upravi v Šmarju pri Jelšah; Beznik Vinko, pomožni arhivar IX. pol. sk. pri davčni upravi v Radovljici, k davčni upravi v Kranju; Movrin Anton, davčni pripravnik pri davčni upravi v Slov. Bistrici, k davč. upravi v Metliki; Stular Ivan, davčni pripravnik pri davčni upravi v Ptuj, k davčni upravi v Kozjem.

Ostale vesti

— Dom in svet. Ker sta se številki, ki bi izšli posebej, iz važnih virov zakasnila in ker bi ne bilo pripravno, da bi se nekateri članki delili na več delov, izidejo vse tri številke Doma in sveta (8-10) z bogato vsebino začetkom decembra in se tako letnik ob pravem času sklene. Uredništvo.

— Nerednosti na avtobusni progi Ljubljana-Ig. Občinstvo se upravičeno pritožuje radi nerednosti na progi Ig-Ljubljana (podjetje Pečnikar). Najhujše je v tem oziru v nedeljo zvečer. Čakaš na lgu pol ure, eno uro čez določeni čas, avtobusa od nikoder. Na Martinovo nedeljo je bilo zaradi »žeganja« posebej mnogo potnikov na lgu. Avtobus pa je prišel ponje s triurno zamudo, šele na odločno zahtevo po telefonu. Tako ne gre naprej! — Nesreča in poškodba. V nedeljo se je ponesrečil z motornim kolesom 29 letni posestnik Ivan Tome, doma iz Skofljice. Poškodoval se je pri padcu obe nogi. — V Zalugu pri Komendi so fantje napadli v nedeljo zvečer 19 letnega posestnikovega sina, ga prepleli in mu med tepežem zlonili levo roko. Oba ponesrečenca se zdravita v ljubljanski bolnišnici.

— Našli so grob »Zmaja od Bosne«. Kakor poroča nedeljsko »Vreme«, so našli na starem pokopališču na Zlatem rogu v Carigradu grob znanega Huseina-Kapetana Gradševića, ki ga je narod poznal pod imenom »Zmaj od Bosne«. Gradšević je bil vojna nezadovoljnih bosanskih vladelinov v borbi proti sultanu in se je dolgo časa boril proti sultanovim vezirjem, ki so prihajali v Bosno opleniti.

Ali Vas moti

če kdo glasno sreba juho? To ni nikakor prije no poslušati. No, tudi Vaš kašelj pri jedi ni prijeten.

Jejte **Bronhi** bonbone' pa ne boste kašljali. Kašelj hujši ali lažji

Bronhi uspešno preprečuje PROIZVOD »UNION« ZAGREB

— Bilanca Parnika »Kraljica Marija«. V letošnjem letu je največji jugoslovanski parnik »Kraljica Marija« priredil 12 potovanj in izletov po Sredozemskem morju in Levantu. Vseh potnikov je bilo okrog 3500, od teh 454 Jugoslovancev, drugi so bili pa tujih narodnosti. Na parniku so potniki prebili skupno 49.776 dni. Za prevozno in hrano so plačali skoraj 15 milijonov Din.

— Hitlerjevi zapuščajo Jugoslavijo. V soboto ob 11 so se zbrali varaždinski hitlerjevi v svojem tabornu v jahalni in priredili poslovilno prireditev. Ta teden namreč odpotujejo z dvema nemškima parnikoma s Sušaka v Nemčijo. Na tej prireditvi so podali več glasbenih točk, nakar sta se njihova voditelja Schatzmayer in dr. Fragner v lepih besedah zahvalila Varaždinem za gostoljubnost.

— Pri ljudeh, ki so pobiti, utrujeni, nesposobni za delo, povzroči naravna »Franz-Josef« grenčica prosto kroženje krvi in zviša zmoglost za misli in delo. Vodilni kliniki, dokazujejo, da je Franz-Josef voda odlične vrednosti kot sredstvo za odprtie črev pri duševnih delavcih, slaboživčnih in ženskah.

— Ako ste pozabili vložiti: Prijavo dohodkov od zgradb (zgradarina) za leto 1934. Vložiti jo je treba do konca tega meseca pri pristojni davčni upravi — sicer so neprijetnosti. Vse potrebne tiskovine ima v zalogi Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Poleg te tiskovine ima imenovana knjigarna tudi druge davčne tiskovine, tako za službeni davek, rentni davek, družabni davek, samski davek itd. Vsakemu hišnemu posestniku in upravitelju nujno priporočamo nabavo knjižice: Zgradarina, katero je spisal višji davčni kontrolor L. Novak, iz katere bo dobil obilo dobrih nasvetov in navodil, kako je treba sestaviti napoved za pridobitino, kateri so dovoljeni in ne dovoljeni odbitki, kar je jako važno za vsakogar. Priporočamo! Cena te knjižice je 15 Din.

— Krajevni leksikon Dravske banovine. Cenj. subskribentom in drugim interesentom sporočamo, da je bilo zbiranje podatkov za vse vasi banovine, ki bodo v leksikonu podrobno opisane in ki jih je nad 7000 ovirano radi komasacije občin. Zato se je izdaja zakasnila. Uredništvo ima sedaj zbrano gradivo in zaključuje v glavnem svoje delo. Obenem prosimo občine, župne urade in sodelavce na deželi, da nam zaostale podatke nujno pošljejo. Uprava.

— Pri prehlajenju, hripi, vnetju v vratu, oteklih mandljah, živčnih bolečinah, tiganju v dihi, stori dobro, če poskrbite za vsakdanje izpraznjenje črevesa s tem, da popijete pol faše naravne »Franz-Josefove« grenčice.

DRAMA (Začetek ob 20)

Torek, 27. novembra: Zaprtlo.
Sreda, 28. novembra: Zalujoči ostali. Premiera. Red B. Cetrtek, 29. novembra: Hlapci. Red Cetrtek.

OPERA (Začetek ob 20)

Torek, 27. novembra: Izgubljeni valček. Red A.
Sreda, 28. novembra: Hoffmannove pripovedke. Sreda. Cetrtek, 29. novembra: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Red C.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 27. novembra ob 20: Gugulinea. Red D.
Sreda, 28. novembra: Zaprtlo.
Cetrtek, 29. novembra ob 20: Carjevič. Red C.

Naznanila

Ustanovni občni zbor »Slovenskega stenografskega društva« bo v Ljubljani dne 9. decembra ob 10 popoldne v slavnostni dvorani Trgovske akademije na Bleiweisovi cesti 8. Dnevni red: 1. Pozdrav častnega predsednika, 2. Slavnostno predavanje prof. J. Pavlina: Razvoj slovenske stenografije, 3. Pozdrav delegatov, 4. Predavanje prof. R. Rakusa iz Maribora: Ali je potrebno, da se za stenografiranje tujih jezikov učimo posebnih sistemov? 5. Citiranje in sprejetje pravil, 6. Sprejetje članov, 7. Volitev odbora, 8. Resolucije. — Po shrovanju bo skupen obed pri Mikliću. — Pripravljalni odbor.

Ljubljana

1 Občestveni večer dne 2. decembra ob 8 v veliki dvorani Uniona bo nadil poleg umetniškega nastupa tudi dragoceno sliko občestvene misli, izražene v malih krstih posameznikov za oboroženo in brate. Nastančen spored je razpoložen v mnogih trgovinah. — Predprodaja vstopnic: Porta oo. frančiškanov; A. Sfiligoi, Sv. Petra cesta 2; A. Dimic, trafikar pri trojstojni.

1 Občni zbor Umetnostnozgodovinskega društva v Ljubljani bo danes ob treh popoldne v Narodnem muzeju.

1 Kulturni odsek Kat. A. za Mar. Ozn. ima danes, 27. novembra ob 8 redno predavanje v samostanski dvorani. Govoril dr. P. Roman Tominšek »Gesa nas učijo Melchior«. Člani in gostje vabljeni!

1 Roko stranski vpliva demon X na palatomatno bo predaval mag. V. Stekla v sredo, 28. t. m., ob 20 v Rokodelskem domu, Komenškega ulica 12. Priidite vsi!

1 Predavanje SPD. Predavanje dr. H. Tume o italijanskem delu Julijani Alp se vrši drevi v dvorani Delavske zbornice. — Planinci in ljubitelji prirode, pridite vsi! — Vstopnice se dolo v predprodaji v pisarni SPD, Aleksandrova cesta 4 (nad Daj. Damom) med uradnim uram od 8-12 in od 3-7 in od 20 dalje. — Vredno službo imajo tekavci: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 4, in mr. Bohinec, Rimska cesta 21.

Celle

1 Studio pripravil v petek ob 8 zvečer v Ljudski posojilnici Molterova komedija »Proti volji utramnika«. Repetira jo v nedeljo popoldne ob 4. Režira novi režiser akad. g. Ivo Gradar. S tem pride v letošnji sezoni prva komedija. Predstavlja vstopnice in knjižariš Domovna.

Stoletnica vseučilišča v Bruslju

Proslave stoletnice bruselskega vseučilišča, ki je združila voditelje belgijskega duševnega življenja, se je udeležil tudi mladi belgijski kralj Leopold III.

Muha, ki rešuje življenje

Črvi, ki zdravijo rane

Ameriški kirurg W. S. Bawer je leta 1918 kot vojni zdravnik prišel na belgijsko fronto in takoj dobil veliko dela. Njegov odsek fronte je bil posebno nemiren. Zdravniki je dnevno obvezoval po več sto ranjencev. Slednji so večkrat postali žrtev tako zvane plinske gangrene (gnileža) — grozovite bolezni kot posledica onesnaženja ran. V tem primeru pokrijejo polt vedno številnejši zeleni gnolobni madeži. Ponovna operacija nima nobenih dobrih posledic. Staničevje se razkraj vedno naprej, in bolnik je zapisan žalostni smrti. Umira počasi kot živ mrlič, zavrt v zopern emrad lastnega razpadajočega mesa.

Nekoč so v vojno bolnišnico prinesli ranjenca, ki je dva dni ležal v težko dostopnem kraju v bližini sovražnih strelskih jarkov brez vsake pomoči. Ko je dr. Bawer pregledal njegove rane, se je zgrozil, ker so bile polne črvov. Ko pa je premagal stud in se lotil podrobnega pregledovanja poškodb, je kmalu ugotovil zanimivo dejstvo. Izkazalo se je, da so bile gnileže proste one rane, kjer je gomazelo polno črvov. Druge rane brez črvov so pa kazale zlovesče pege. Kirurg je sklenil, da ne bo odstranil črvov. Saj je bil bolnik itak zapisan smrti. A dva dni pozneje so se pričele rane celiti. Črvi so jih tako dobro zlicali, da je bil ranjenec rešen. Zdaj je razumel dr. Bawer, da so v umazanih ranah črvički, ali prav za prav ličinke neklih žuželk, tako zvani »nekrofagi«, to je požiravci omrtelega staničevja, ki torej niso »antro-pofagi« (ljudožeri, to je zajedavci, požiravci živega mesa). Samo to srečno naključje je ranjencu rešilo življenje.

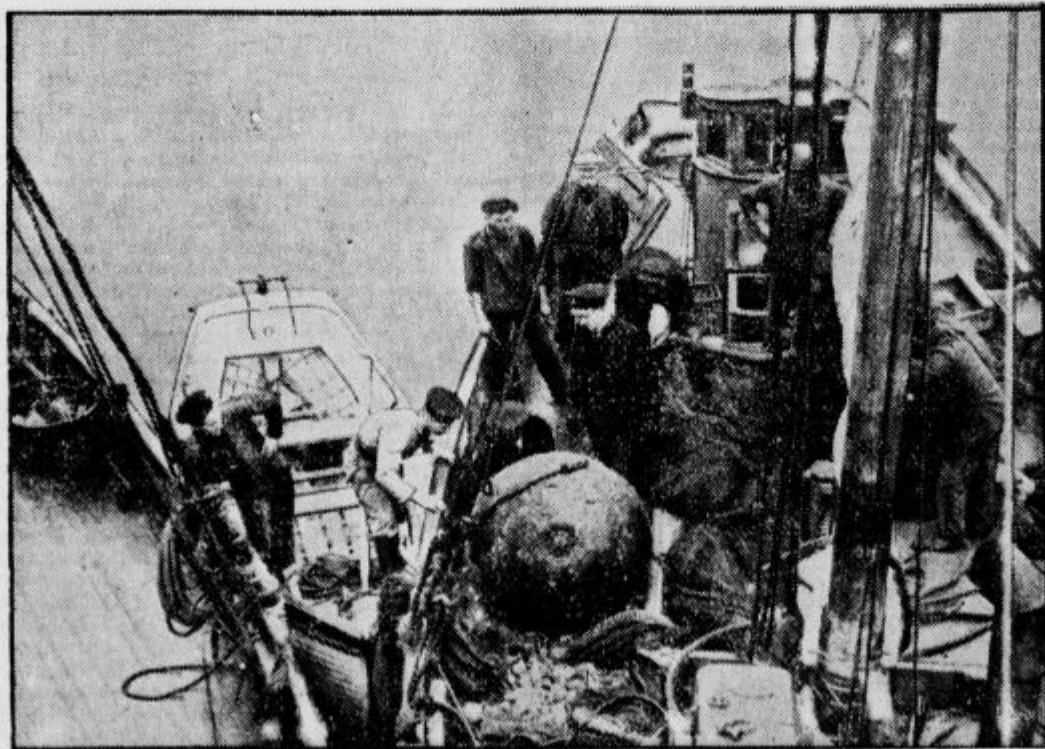
Dr. Bawer se je vrnil v domovino in pričel vneto iskati ličinke, ki bi utegnile prevzeti vlogo razkuževalk gnojnih ran. Naposled se je odločil za južnoameriško drobno muho z imenom »Lucilia sericata«. Njene ličinke so izraziti nekrofagi, nikakor ne poškodujejo živega staničevja in se odlikujejo po izredno hitri rasti, oziroma teku. Vse omenjene lastnosti so jako priporočljive za poklicne »razkuževalce ran«. Leta 1932 je obiskal profesor parazitologije na pariški univerzi Brunes Bawerjev laboratorij v Ameriki, ogledal si več čudežno rošenih bolnikov ter prinesel v Evropo več jajčec

muhe »Lucilia sericata«. V Parizu odgojene ličinke so bile izročene kirurgom, strokovnjakom za gnileže: prof. Lenormandu in zdravnikom dr. Robertu Kaufmanu, oziroma dr. Mauriceu. Zdaj je predaval prof. Lenormand o doseženih uspehih v društvu francoskih kirurgov.

Mlad francoski zdravnik je dobil gnilež na nogi kot posledico zastrupljenja krvi. Na njem so napravili prvo preizkušnjo z ameriški ličinkami. Kirurgi so se odločili za to zadnje sredstvo, ker so petkrat zaporedoma vedno bolj visoko odrezali okuženo okončino brez vsakega uspeha: staničevje je razpadalo vedno naprej in nobenega upanja ni bilo, da bi ozdravel. Toda dva tisoč v rano prenesenih ličink je rano tako temeljito osušilo, da se je šest dni pozneje že zacelila. Gnilež je izginil. Ozdravljeni bolnik je bil navzoč pri predavanju in je sam potrdil, da so mu rešile življenje samo ličinke neznačne ameriške muhe.

Kirurgi so se opogumili in uporabili zdraviljenje s črvi tudi v nekem primeru obupnega pljučnega gnileža. Tokrat so morali odpreti prsni koš in izrezati več reber. Na površino okuženih pljuč prenesene ličinke so pričele hlastno požirati omrtevlo staničevje, a so se skrbno izogibale nepoškodovane vlaknove in lasne. V teku 96 ur so postale ličinke štirikrat večje in istočasno je izginil tudi gnilež brez sledu. Kirurgi so imeli največ težav s posameznimi predori razjedenih pljuč, kamor ličinke niso marale. Morali so jih tja napoditi s šilo. V ta namen so se poslužili električne žarnice, s katero so obsevali ličinke. Črvi iz družine nekro-fagov so namreč tudi »fotofobi«, sovražniki svetlobe. Živalice so se skrile pred lučjo v globino pljuč in temeljito zatrlje zadnje ostanke gnileža v razjedenem staničevju. Drobno-gled je po daljšem opazovanju ugotovil vzroke blagodejnega vpliva ličink na okužene rane. Ličinke se hranijo z bakterijami — povzročiteljicami gnileža. Izločijo v zvezi s prebavo poseben želodčni sok, ki razkuži in celo razkroji obolelo staničevje. Vendar nima ta sok nobenega vpliva na žive, zdrave stanice. Črvi kot sovražniki gnileža so rešili že marsikatero izmed bolnikov, ki bi bili sicer zapisani smrti, ker jim doslej medicina ni mogla pomagati.

s katerim so tlakovane ulice, nekaj pravega zlata. Pred 30 leti se ni nihče zmedel za ta odstotek, ker so vsi hoteli postati takoj bogati. Toda zdaj, ko je napredovala kemija, je mogoče pridobiti zrnca zlata tudi iz cestnega prahu, ki ga ima zdrobljeno kamenje. Mestna uprava je prepovedala zasebno izkoriščanje svojih »zlatih polj« in naročila novo analizo. Če bo dala ugodne zaključke, bo mesto novo tlakovalo ulice. Dosedanje kamenje pa bo zdrobilo v mlino v prah, da bi se okoristilo z zanemarjenim bogastvom.

Nevaren lovski plen. Angleški ribiški parnik »Genesta« je z mrežami lovil ribe. Mesto težkih rib je pa vlovil v mreže pomorsko mino, katera je plavala po morju še iz vojne dobe. Ko bi se bila mina količakaj preveč zadela ob kak trd predmet, bi bila eksplozivna in z njo vred bi bil šel v zrak tudi parnik.

Rekordi v poklicu

Navadno ne mislimo na to, kako ogromno veliko dela človek lahko opravi v svojem življenju. Neki list omenja nekega londonskega zdravnika, ki je v svojem življenju izvršil deset tisoč operacij. Če si kdaj imel operacijo, se boš spomnil na priprave za operacijo in brez dvoma tudi na zdravnika, ki te je operiral in katerega inteligenci, mirni rok! in popolnemu orodju morda lahko zahvališ svoje življenje. A deset tisoč operacij! To je skoraj neverjetno.

Nekega lovca na podgane so vprašali, koliko podgan ulovi na leto. To je bil mož metode in zato si je vse zapisoval. Pogledal je v knjigo in dejal, da jih je preteklo leto ujel 5435. Star je petdeset do šestdeset let in se peča s tem lovom, odkar je nehal hoditi v šolo. V štiridesetih letih je moral uloviti najmanj 250.000 podgan. Če je res, da napravi vsaka podgana na leto za pet dolarjev škode, smo temu možu lahko hvaležni.

Neka ženska v Wood Greenu je dosegla čuden rekord v tem, da je vzgojila nič manj kakor osem

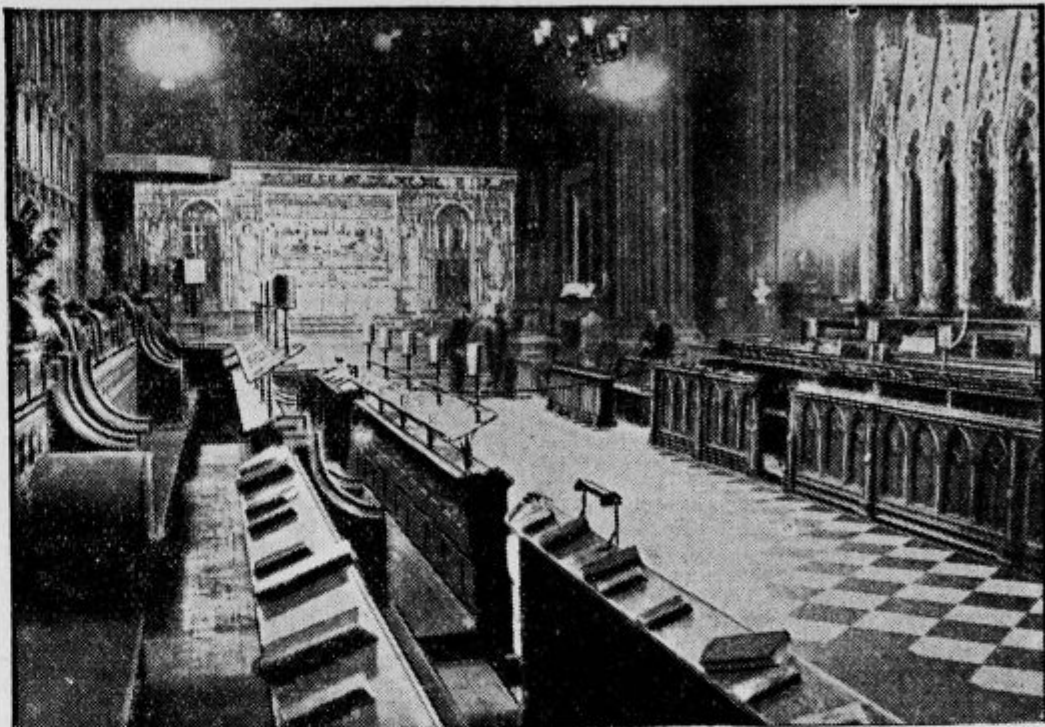
in šestdeset otrok, in sicer tri in dva-set svojih, sedemnajst svojega drugega moža, druge pa kot strežnice v sirotišču. Vsakdo se bo bal izračunati, koliko steklenic mleka je ta junakinja segrela in dala tem otrokom, kolikokrat jih je okopala, koliko plenice je oprala, kolikokrat je ponoči vstala.

V Peterheadu je pred nekaj leti umrl kapitan Robert Ogston, ki je skoraj šestdeset let prebil na morju na ladjah kitolovcev. Nihče njegovega poklica ni spravil toliko ribjega olja na trg kakor on.

Služba londonskega redarja pomeni dva-set milj hoje vsak dan. Če to delaš skozi trideset let si prehodil 200.000 milj.

Neki pismonoša, ki je pred kratkim šel v pokoj po 39 letih službovanja, je prehodil 130.650 milj, a ne po londonskih cestah, temveč po gorskih potih, skoraj dva tisoč čevljev nad morsk gladino.

In: ali tipkarica kdaj misli na to, koliko besed stipka v enem letu? Često gre to v milijone.

Poroka angleškega princa s princezino Marino bo v tej cerkvi. To je notranjostina slovite westminstrske katedrale v Londonu.

„Blazna“ mravlja

Hamburški raziskovalec dr. Robert Stöger je opazil v mravljišču na svojem vrtu mravljo, ki je neprestano krožila po tleh. Ni se udeleževala skupnega dela. Druge mravlje so jo pustile kar samo in se niso zmenile zanjo. Znanstvenik je odnesel mravljo v laboratorij, kjer jo je opazoval več dni. Mravlja je tekala več dni, potem opešala, obstala in teden dni pozneje poginila. Stöger jo je poslal v Curih profesorju Brunsu, strokovnjaku za živčevje žuželk, in ga naprosil, naj preišče možgane nesrečne mravlje. To ni bila nobena lahka naloga, ker ima mravlja možgane, ki so manjši ko glava drobne bučike. A drobnogled je vendarle opravil svoj posel. Naposled so sporočili iz Curiha v Hamburg, da je pritiskala levo polovico možgan neke otekline, ki je mravlji vzela »razum«. Tako je mravlja dobesedno zblaznela in naposled postala žrtev mrtvouda.

★

V knjižarni. »Rad bi kako knjižo, precej globokoimate morda kako v zalogi?« — »Kaj pa ta?« — »Dvajsettisoč milj pod morsk gladino.« Ali bo dovolj globoka?

Junak. »Vi ste bili priča strašnemu potresu? Si predstavljam, kakšen strah ste prestali.« — »Razumljivo, toda zemlja se je še bolj tresla kot jaz.«

Iz otroških ust. »Mamica, ali je ljubi Bog res vse ustvaril?« — »Da.« — »Tudi strica Maksa?« — »Tudi.« — »No, to se je moral ljubi Bog smejati, ko ga je dovršil.«

Ona: »Ideal moških je golobica z lastnostmi mravlje.«

On: In ideal žensk je lev z ovčjo potrpežljivostjo.

Tudi vzrok. Nameščenca so odpustili in koj hiti k šefu, da bi se pritožil. — »Saj vendar nisem nič naredil, gospod šef!« — »No, raditega smo Vas odpustili.«

Radio - rešitelj

Ameriški režiser de Winnah je prezimil v Aljaski, kjer je za filme snemal prizore iz tečajne narave in živalstva. Naselil se je v samotnem zalivu, kamor ne prihajajo kitolovci. Vzel pa je s seboj malo radio-postajico in se pogovarjal z mednarodnimi ljubitelji, če so mu dolgotrajni snežni viharji onemogočili njegovo delo. Na ta način se je menil nekoč zvečer z ljubiteljem na Novi Zelandiji in nenadno obmolknil sredi stavka. Zelandija je zaman klicala Aljasko. Naposled je obvestila San Francisco, ki je obvestilo kot najbližja ameriška postaja reševalno postajo na Aljaski. Reševalci so napregli pse in odrinili na pot. Ob svitu so prišli do sotorja. Režiser je ležal brez zavesti na tleh, ker ga je bil zastrupil čad od petrolejske pečice. Po dolgem prizadevanju so ga vendarle z umetnim dihanjem spravili k življenju. Rešil ga je samo prebivalec oddaljene Nove Zelandije!

Pesnikov dom — narodni muzej. Hišo norveškega pisatelja Bjørnsterna Bjørnsona v Aulestadu, v kateri je slavni Norvežan živel od leta 1874 do l. 1910, je kupila norveška država in jo bo spremenila v muzej.

»Nikar me ne ogovarjajte, dragi mož, ker sem gluha.«

»Saj vas ne ogovarjam, ampak čikam.«

Pisma naj bi jo umorila

Neki angleški detektiv je pred kratkim do-gnal, da so tudi pisma lahko morilno orodje. Nanj se je obrnila stara gospa, katera je vsak dan dobivala razburljiva in prostaška pisna brez-tna pisma. Detektiv je šel takoj na delo. Hišno osebo niti vedelo ni, da je mož detektiv. Vendar mu je bilo precej težko pod to ali ono pretvezo dobiti v roke pisavo vseh hišnih stanovalcev. Ko je imel v rokah pisavo vseh hišnih stanovalcev, je začel pisavo primerjati s pisavo na pismih, katera je prejemale stara gospa. Ugotovil je, da je pisava neke hišne stanovalke prav taka in da ima ravno take pravopisne napake, kakor pisava na onih pismih. Ta stanovalka pa ni bila nihče drugi, kakor tiha, skromna, pridna in lepa ne-čakinja stare gospe, katera je detektivu sama dala v roke dokaze, da je ona pisala tiista prostaška pisma. Detektiv jo je trdno prijel in mlado dekle je izjavilo ter to tudi pismeno potrdilo, da je s svojimi pismi staro gospo hotela — umoriti. Vede-la je, da ima njena toča, ki je zelo bogata, slabo srce in da ji vsako razburjenje lahko povzroči nenadno smrt. Zato ji je pisarila taka pisma, da bi stara gospa hitro umrla in da bi ona nato po-dedovala njeno veliko premoženje.

Zlato mesto

Leta 1900 je razsajala v Vzhodni Avstraliji zlata mrzlica. Tisoči pustolovcev so hiteli v vasico Bandigoult, kjer so res našli bogata zlata polja. Naselbina se je kmalu razrasla v trg z več sto prebivalci. Pozneje pa je nastopilo razočaranje. Govorica je pretiravala izdatnost zlatih ležišč. Samo posamezni premožnejši podjetniki so naročili rudarske stroje in si nakopičili premoženje. Pre-težna večina pustolovcev se je razpršila po svetu. Bandigoult se je spremenil v zaspan kraj.

Pred kratkim pa so prišli iz Melbournea ljudje, ki so se jim domačini čudili. Ves dan so pridno pobirali cestni prah, ki so ga potem preiskovali v laboratoriju mestnega kemika. Pozneje so pobirali celo kamenje, s katerim je tlakovano mesto. Ob-lasti so se zganile in zvedele, da vsebuje kamenje,

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; šentjovanski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pešna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

**Samo
SETA
vloške**

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. (h)

Vajenci

Krepkega vajenca
poštenih staršev, iščem za mesarsko obrt. Drugo po dogovoru. Naslov v upravi »Slov.« št. 13306.

Službodobne

Zobotehnika
možnega vseh zobotehniških del, sprejem. Pisati na naslov: Dr. Hajdavič, Sarajevo. (b)

NAJLEPŠA

MIKLAVŽEVA DARILA

KAKOR: križe in zraven pripadajoče svečnike najnovejše moderne oblike, lepe kipe, slike, podobice, krasne okvirčke za fotografije in razglednice, albume za razglednice in fotografije, spominske knjige, tin in eleganten pisemski papir v blokih in mapah, vse šolske potrebščine, slikanice za deco in druga primerna darila Vam po konkurenčnih cenah nudi

Podruž. Jugosl. knjigarne

H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Kmetijsko gospodarsko društvo v Logatcu javlja tužno vest, da je njen dolgoletni podnačelnik, gospod

Franc Maček

v nedeljo, dne 25. novembra nenadoma umrl. Pogreb se bo vršil v sredo, dne 28. novembra ob 3 iz hiše žalosti na farno pokopališče v Dolenji Logatec.

Z blagopokojnikom izgubi naše društvo zaslužnega zadrugnika, ki se je neumorno udejstvoval od njenega početka. Ohranimo blagopokojnika v hvalnem in trajnem spominu!

Dolenji Logatec, dne 26. novembra 1934.

Tekma okrog sveta

II.

POPOTNA TOVARISIJA

Zimski zrak nad croydonskim letališčem je bil gost in mrzel. Letalo nemške Lufthanse, ki v poslovni zvezi z angleško Imperial Airways Ltd. oskrbuje službo med Londonom in Berlinom, je bilo na prostranem prostoru pripravljeno za odhod v Berlin, ki je bil določen za 8. uro 45 minut.

Pilot in monterji so se enkrat pregledovali vse dele velikega stroja in spravljali posamezne za poskus za pogon.

Dasi je manjkalo še deset minut do predpisane časa odhoda, so se vendarle že nekateri potniki, ki so bili prišli brez spremstva, namestili v udobno eegretni kabini. Kakor je bilo razloženo videti skozi šipe, sta bila dva starejša gospoda in dama, katere sveži, mladostni in pogumni obraz je dokazoval, da je komaj prekoračila svoje tri in dvajseto leto. Plavi lasje, ostrizeni na neizogibni še mikavnejši. Po vsem videzu ni bila v družbi onih dveh gospodov, ker si je izbrala sedež tako, da sta ostala med njima in njenim dva prostora. Dasi je manjkalo še deset minut do predpisane časa odhoda, so se vendarle že nekateri potniki, ki so bili prišli brez spremstva, namestili v udobno eegretni kabini. Kakor je bilo razloženo videti skozi šipe, sta bila dva starejša gospoda in dama, katere sveži, mladostni in pogumni obraz je dokazoval, da je komaj prekoračila svoje tri in dvajseto leto. Plavi lasje, ostrizeni na neizogibni še mikavnejši. Po vsem videzu ni bila v družbi onih dveh gospodov, ker si je izbrala sedež tako, da sta ostala med njima in njenim dva prostora.

Zunaj, dva ali tri korake pred vhodnimi vrati, je stal, odet v eleganten, a vendarle že nekoliko obrabljen kratek siv kožuh, s popotno čepico na glavi in monoklom na desnem očesu, četrti potnik. Tudi on je bil še mlad, čeprav je bil gotovo že čez

Zasluzek

Zastopstvo

špecijske stroke sprejem za Ljubljano in okolico. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Kavcije zmožen« št. 13428. (z)

Vnajem

ODDAJO:

Poslovni prostori

primerni za odvetnike ali zdravnike — se oddajo s 1. decembrom v palači »Grafika«. — Vse informacije: Uprava palače »Grafika«, Masarykova cesta 14, IV. nadstr. (n)

Stanovanja

ISCEJO:

Opremljeno sobo od vsehvi Bežigrada do bolnišnice — iščem. Naslov v upravi »Slovenca«

Tvrška

F. M. SCHMITT

Pred škofijo 2. LJUBLJANA, Lingarjeva 4.

se priporoča sv. Miklavžu za nakup vsakovrstnih praktičnih daril!

Oglej si izložbo in razstavo 1. decembra 1934

Prodamo

Ce avto svoj stari prodajalci a motorja bi znebil se rad. hrk kupcev ti mnogo priženi slovenec na minijš inserat

Za Miklavža

se Vam nudi zaradi izpraznitve zaloge zelo ugoden nakup raznih aluminijastih igrač, orodja za otroke itd. — pri tvrški Stanko Florjancič, železnina, Resljeva cesta št. 3 (vhod skozi dvorišče). V račun se vzamejo tudi hranilne knjižice Kmetške ter Ljudske posojilnice v Ljubljani. Trgovci znaten popust. — Ne zamudite ugodne prilike!

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po znižanih cenah pri tvrški Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Na prikladnejša darila

za Miklavža in Božič so: Rožne torte, listne ce denarce, tobak, ce, mlt v e, kn or tudi oini kovčki v veliki izbiri. Po nizkih cenah dobite or

IVAN KRAVOS

Maribor

Aleksandrova cesta 13.

Zdrav, odbran krompir

oddaja — dokler zaloge

po 50 Din 100 kg

vsako količino

tvrdka A. VOLK,

Ljubljana,

Resljeva cesta št. 24.

Brinje

dobite najceneje v

JAVNIH SKLADIŠČIH

Tyrševa cesta št. 33

pri tvrški

Fran Pogačnik d. z. o. z.

»ALGA« ZA MASAŽO PROTI REVMAZMU. ISIASU, BOLEČINAM V KOSTEH, ZBADANJU IN RAZTEZANJU MISIC

Na dlan roke si izlijte nekoliko »Alge« ter drgnite vzdolž mišice oni del telesa, kjer občutite bolečine. Ko se je dlan ogrela in posušila, jo namočite nanovo in zopet drgnite. Tako ponavljajte večkrat, nato pa ovijte nadrgnjeni del telesa z volneno krpo ali robcem. Masirati je treba dva do trikrat dnevno, po potrebi tudi večkrat. Že po prvih masiranjih boste imeli prijeten občutek in olajšanje bolečin. Kakor hitro občutite tudi najmanjše razpoloženje in raztezanje, nadrgnite telo z »ALGO«, ker je to lahko prižetok težkega obolenja, ki ga boste z malo »ALGE« preprečili.

»ALGA« se dobi povsod. — 1 steklenica 14 Din (Reg. s. br. 18117-32.)

Denar

Telefon 38-10

Posredujem

denar na

hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Zagorje

Hranilne knjižice Ljudske posojilnice in hranilnice v Zagorju - kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zagorje« št. 13411. (d)

Posojila

na vlozhe knjižice dale Slovenske banka. Ljubljana. Krekov trg 10

6000 Din posojila

iščem. Čez šest mesecev vrnem 7000 Din. Nujne ponudbe pod »Sigurno« št. 13424 upravi »Slovenca«.

1000 Din

mesečnega zjamčenega odplačila poleg obresti — nudim onemu, ki mi posodi 60.000 Din v gotovini. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Stalna renta« št. 13430. (d)

Hranilne knjižice

vseh denarnih zavodov — kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Družba« z o. z. št. 13427. (d)

Koruzno moko

za krmo in

koruzo dobite najceneje v

Javnih skladiščih

Ljubljana, Tyrševa c. 33

pri tvrški

FRAN POGAČNIK

d. z. o. z.

Telefon 2059

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Cene govore

Preproge: Perzija, Smyrna, Banyai, Angora. Piroit itd. najcenejše pri

„ČILIM“

Pasaža nebotičnika

Pletilna podjetja!

Prodajamo nov pletilni stroj Cless & Flentje, za ročni pogon, 90 cm širok, z Zakard napravo — za 7500 Din. Nadalje rabljen, dobro ohranjen pletilni stroj (Flachstrickmaschine) Cless & Flentje, za električni pogon, 120 cm širok — ter zelo dobro ohranjen stroj polautomat, Zakard, marke Doubied, oba stroja za Din 20.000. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod 13420. (l)

Cvetlični med

prodaja na debelo po 10 Din za kg čebelarstvo Bartolovič, Piškorevci. (l)

Kupimo

Vsakovrstno

zlato kupuje

po na višjih cenah

CERNE, juvelir, Ljub ana

Wolfova ulica št. 3.

STARŠI!

Otroku, ki obiskuje šolo, dajte, ako je slaboten, poučiti vsak dan zjutraj in zvečer malo žličico okusnega »Energina«, za krepitev krvi živcev in teka Otroci, ki redno jemljejo »Energina«, imajo dober tek in so odporni zoper vsa obolenja »Energina« za lažanje krvi živcev in teka dajte dekletu med 10 in 17 leti ako je slabotno. To je prehodna dekliska doba ko se mora vsako dekle okrepiti »Energina« dajte vsakemu članu rodbine, ki nima teka. »Energina« dajte vsakemu članu rodbine ki je malokrven.

»ENERGIN« se dobi v lekarnah v steklenicah po pol litra; 1 steklenica 35 Din.

Reg. S. br. 19.147/33.

Posvetva

Enodružinsko hišo

v Stepanji vasi, se solidni stranki ki želijo ugodno odda v najem ali prodajo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13373. (p)

Sirite »Slovenca«!

Posvetvo na Pohorju

150 oralov veliko, ca 100 oralov gozda z mladim podrastkom, ostalo njive in travniki, poslopja v dobrem stanju, za primerno ceno naprodaj. — Naslov se izve pri Ludviku Vidmarju, Zreče. (p)

Parcelo

v izmeri ca. 900 m², solna lega, prodam deloma za knjižice. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13423. (p)

Glasba

R. Warbinek

najstarejša izvornica klavirjev

Ljubljana

Gregorčičeva ul. 5 I.

Prodaja inozemskih in lastnih izdelkov

Strokovnaška popravila in ugaševanje

Najcenejša i po ojevalnica

Obročna odplacovanja

Inserirajte

v

»Slovencu«!

Globoko potrta naznanjava vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da je najin oče, gospod

Jakob Zabukovec

posestnik in železniški uslužbenec v pokoju

danes v ponedeljek 26. t. m. po dolgi bolezni v Gospodu zaspal. Pogreb pokojnika bo v sredo ob pol treh popoldne iz hiše žalosti Hradečkova cesta 6 na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1934.

Ivan in Maks, sinova in ostalo sorodstvo.

V globoki žalosti naznanjamo žalostno vest, da je naš ljubljani stric, gospod

Franc Jerina

železniški nadspovednik j. ž. v pokoju

dne 25. t. m., po kratkem, mučnem trpljenju, previden s tolažili svete vere, v 90. letu starosti, Bogu vdano odšel v večnost.

Na zadnji poti ga spremimo v torek, dne 27. novembra 1934 ob ½ 5 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča svetega Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. novembra 1934.

Ema Lenassi roj. Koechler, Lina Koechler, nečakinji — in ostalo sorodstvo.

več kot navadnim zanimanjem, kako je izstopila šestorica ljudi, gospodov in dam, iz velikega avtobusa. »All aboard!« je že zaklical pilot in se povzpela s svojim tovarišem na svoj prostor.

Mladi mož z monoklom je pred novodošlimi prvi vstopil v kabino, vsedel se je na sedež zraven plavalase dame in se z jermenom privezal. Ali si je bil izvolil prav ta sedež radi ljubke sosedice ali brez tega zelo opravičljivega postranskega namena, o tem si niti ni skušal priti na jasno.

Opazoval je, kako so se že trije gospodje in obilnejša ter ne več posebej mlada dama po kratkem rokovanju in z mnogimi v naglici izgovorjenimi poslovnimi besedami ločili od skupine novodošlih, kako so vstopili v kabino ter zasedli še proste sedeže.

Tisti hip so se vrata zaprla in motor je stopil v pogon. Letalo se je trkljalo kakih sto metrov po zemlji, nato se je jelo skoraj neopazno dvigati. To se pravi, zdelo se je, da letalo samo miruje, le zemlja z gmoto hiš in smotkom ulic zadimljenega predmestja pod njim potuje.

Vsi potniki so gledali z napetostjo, zajeta dama celo nekoliko v strahu, skozi osnažene šipe, ko se je mlada plavalaska veselo zahehetala, ker jo je pri nekoliko bolj strmem dvigavanju vrglo nekoliko nazaj v naslanjaču. Bilo je, kakor da se mora premagovati, da ne bi začela cepetati s svojimi čednimi nogicami, ki so bile v svilenih opavica.

Polagoma so se oči privadile opazovanju iz pičije perspektive in krčenju razdalj na zemlji pod seboj v sorazmerju z višino, v kateri je aparat letel, tako, da so potniki razločevali ljudi in živali, vozove in železnice ter ladje, ki so na Temzi — vijolič se kakor blede svetlikajoče se trak — bruhale črne oblake dima. Višino, v kateri so leteli, jim je kazal v kabini viseči višinomer.

Letalo je moralo vzleteti seveda proti vetru ter je sprva letelo v južno smer. Ko pa je doseglo dovolj stalnosti, se je ob neznatni premaknitvi svoje vodoravne lege zaokrenilo ter se usmerilo naravnost proti Amsterdamu, prvi vmejni postaji.

Dick Gordon — tako je bilo gospodu v sivem sportnem kožuhu ime, čeprav je bil trdno sklenil, da ga zaenkrat ohrani zase — je odpel jermen, da bi naposled slekli svoj kožuh. Prej še je seveda vzel iz obilnega notranjega žepa zavoj najnovejših jutranjih časopisov in jih položil na sedež, da bi jih pregledal.

Za zdaj pa se še ni vsedel, marveč je stopil na nasprotno stran, da bi si ogledal pokrajino, ki se je globoko pod njimi odpirala kakor zemljevid.

»Prevrnil nas boste!« je zaklicala plavalaska. To bi naj bilo šaljivo svarilo, toda ališati je bilo v njem skrito rahlo bojanje.

»Brez skrbi,« je smehljaje se odvrnil. »Te poštasti imajo velike hvale vredno lastnost, za katero se trudim z večjim ali manjšim uspehom tudi jaz, da bi si jo pridobil.«

»In to je?«

»Ne dajo se spraviti iz ravnovesja.«

»Kaj pa, če pademo v brezračen prostor? Slišala sem, da je zrak poln lukenj, prav tako kakor emendolski sir. Če torej nenadoma pademo v brezračno luknjo, kakor v globok rov! Mislili si — to mora biti strahovito!«

»Če bi se zgodilo kaj takega, bi ne imeli časa sploh kaj misliti.«

»Res je. Zatorej ravno mislim že zdaj.«

»Pomirite se — brezračnih lukenj sploh ni. Letalo sicer od časa do časa res poskoči, toda zaradi zračnih struj, in to utedne kdaj učinkovati podobno kakor valovanje ladje na morju.«

»Torej se nam obeta še zračna bolezen?«